

Бр: 060-10-134/2024/1
Датум: 19.03.2024

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД ПОЖАРЕВАЦ
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ПОЖАРЕВАЦ

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ПОЖАРЕВАЦ
ЗА 2023 ГОДИНУ

са финансијским показатељима

ПОЖАРЕВАЦ, март 2024 г.

САДРЖАЈ ИЗВЕШТАЈА

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	3
1. УВОДНИ ДЕО.....	3
2. ДЕО: КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	14
3. ДЕО КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД.....	19
4. ДЕО ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА, ПРИМЕНИ МЕРА И ОБЕЗБЕЂИВАЊУ УСЛУГА.....	34
5. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ОМЕТЕНЕ У РАЗВОЈУ.....	43
6. Извештај о оствареним приходима и расходима за период 01.01.2023 до 31.12.2023 године.....	51
ЗАКЉУЧАК.....	57

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Центар за социјални рад Пожаревац је основан 1962 године.
Своју делатност обавља на следећим адресама:

- **Центар за социјални рад Пожаревац (седиште)**, улица Моше Пијаде број 2Б, 12000 Пожаревац, Е-mail : pozarevac.csr@minrzs.gov.rs, телефон : 012/523-681, 531-602, 531-601 ,
- **Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју**, улица Моше Пијаде бб, , телефон 012/530-921
- **Одељење за услуге**, улица Братства јединства бр.2, тел: 012/214-214
- **Канцеларија Центра за социјални рад Пожаревац у Костоцу**, Трг братства јединства бб, 012/240-100

Директорка Центра за социјални рад Пожаревац је Татјана Рајић, проф. социологије, политиколог, специјалиста

УВОДНИ ДЕО

- *ПРЕДМЕТ ИЗВЕШТАЈА*

Годишњи извештај о раду Центра за социјални рад Пожаревац односи се на кориснике који се налазе на евиденцији Центра и запослене раднике Центра. Извештај је намењен свим заинтересованим странама, а размотриће га Управни, Надзорни одбор Центра, и Скупштина Града Пожаревца.

- *ОСНОВА ЗА ИЗРАДУ ИЗВЕШТАЈА*

Основа за израду Извештаја о раду Центра за социјални рад у 2023 су евиденције корисника и услуга које је Центар за социјални рад Пожаревац пружио у периоду 01.01.2023-31.12.2023 из базе података под називом Integral и СОЗИС. За израду овог Извештаја коришћени су извештаји о раду стручних радника, водитеља случаја и супервизора Центра у 2023.години, база података из Регистра Центра, као и одређени подаци Градске управе, Националне службе запошљавања, Фонда пензијског и инвалидског осигурања, Основног суда Пожаревац, и Републичког завода за статистику као и DevInfo 7 database.

- *КОМЕ ЈЕ НАМЕЊЕН ИЗВЕШТАЈ И КО ЋЕ ГА РАЗМАТРАТИ?*

Извештај је намењен за потребе Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Скупштине Града Пожаревца, руководства Центра за социјални рад, стручних радника и стручном и јавном мњењу.

ОСНОВНА СОЦИО-ЕКОНОМСКА ОБЕЛЕЖЈА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Становништво (величина, структура, природни прираштај, домаћинство и породица, склапање и разводи бракова, етничке групе и друга питања), показатељи друштвено економске структуре општине (привредни ресурси, запосленост, просечне зараде итд)

Град Пожаревац се налази у североисточном делу Србије, представља административни, привредни и културни центар Браничевског округа. Пожаревац је административно и политички организован као град са две градске општине, Пожаревац и Костолац. Град покрива 491 км² и према попису из 2011. године има 75.334 становника, који живе граду Пожаревцу, Градској општини Костолац и у 24 насеља. Пожаревац се састоји из следећих месних заједница: Браћа Вујовић, Булевар, Бурјан, Горња Мала, Забела Чедо Васовића, Љубичево, Радна Мала, Сопот, Ћеба, Чачалица, Васа Пелагић.

Основни подаци		
Површина (км ²) ¹	477	(2022)
Број насеља ²	27	(2022)
Становништво — процена средином године ³	68871	(2022)
Густина насељености (број становника/км ²) ³	144	(2022)
Стопа живорођених ³	9	(2022)
Стопа умрлих ³	18	(2022)
Стопа природног прираштаја ³	-9	(2022)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година) ³	73	(2022)
Просечна старост (у годинама) ³	44	(2022)
Индекс старења (60+ год. / 0—19 год.) ³	146	(2022)
Просечан број чланова домаћинства ⁴	2,65	(2022)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо) ³	61964	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама) ³	75101	(2041)

Витална статистика Града Пожаревца за 2023-ту годину
 Извор: DevInfo 7 Србија

Ако се упореде подаци из пописа 1961, 1971, 1981, 1991, 2002 са подацима из 2011 и 2022 године кретање становништва показује следеће тенденције:

-стално повећање са изразитим растом у периоду од 1961 до 1971 године, док у периоду 1991-2002 година број становника пада за 9.776 и тај тренд се наставља и даље

-знатно бржи пораст градског становништва у односу на сеоско и приградско, нарочито у периоду од 1961 до 1971 године, када се механичким приливом број увећава за 16.053 становника, док је у истом периоду годишњи пораст становништва општине 7.335. Тај миграциони тренд се наставља и у новијем периоду (1991-2022) али се услед миграције становништва у иностранство и пада наталитета укупан број становника смањује.

Од укупног броја становника, 8,59% чини пољопривредно/сеоско становништво.

Кретање становништва на подручју града карактеришу: низак наталитет, повећање стопе морталитета и миграциони процеси.

Негативан природни прираштај, пад стопе фертилитета, миграциони процеси, демографско пражњење руралног подручја града Пожаревца, неповољна старосна структура активног становништва, јасно указују да сви аспекти радне снаге у наредном периоду могу представљати један од проблема и једно од значајних ограничења развоју града.

Тежиште развоја града Пожаревца у наредном периоду неопходно је ставити у функцију решавања ових проблема. То подразумева такве развојне програме којима би се, уз активну популациону политику на нивоу државе, привредни и социјални развој приближио домаћинству, пре свега породицама чији су чланови млађе старосне доби и који располажу могућностима за бављење производњом у пољопривреди и ван пољопривреде.

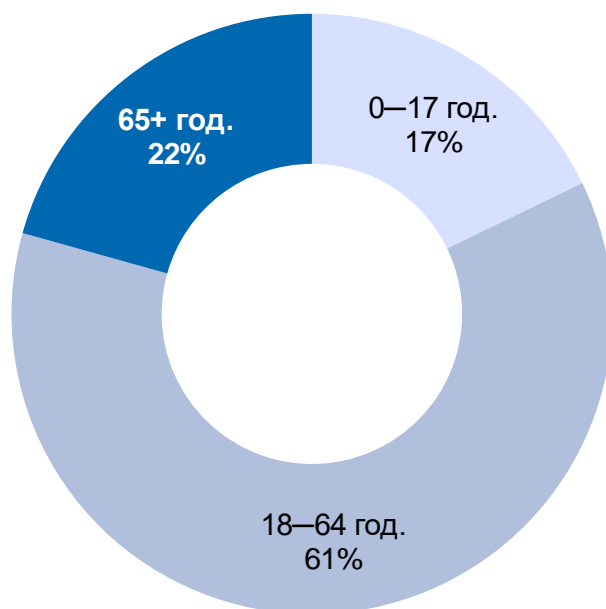
Табела. Природно кретање становништва, Град Пожаревац¹									
Година	Број становника	Живорођени	Умрли	Природни прираштај	Умрла одојчад	На 1000 становника			Умрла одојчад на 1000 живорођених
						живорођени	умрли	природни прираштај	
2006	75118	808	1049	-241	6	10,8	14,0	-3,2	7,4
2007	75059	738	978	-240	10	9,8	13,0	-3,2	13,6
2008	74805	764	1300	-536	8	10,2	17,4	-7,2	10,5
2009	74463	789	1162	-373	5	10,6	15,6	-5,0	6,3
2010	74225	701	1105	-404	6	9,4	14,9	-5,4	8,6

¹ Извор Dev Info base 2023 godina

2011	75362	728	1153	-425	7	9,7	15,3	-5,6	9,6
2012	75054	605	1084	-479	1	8,1	14,4	-6,4	1,7
2013	74713	702	1091	-389	7	9,4	14,6	-5,2	10,0
2014	74328	699	1091	-392	4	9,4	14,7	-5,3	5,7
2015	73861	680	1111	-431	4	9,2	15,0	-5,8	5,9
2016	73320	617	1054	-437	4	8,4	14,4	-6,0	6,5
2017	72768	680	1135	-455	3	9,3	15,6	-6,3	4,4
2018	72272	651	1082	-431	3	9,0	15,0	-6,0	4,6
2019	71746	683	1107	-424	3	9,5	15,4	-5,9	4,4
2020	71026	612	1370	-758	4	8,6	19,3	-10,7	6,5
2021	70168	581	1419	-838	2	8,3	20,2	-11,9	3,4
2022	68871	628	1234	-606	0	9	18	-9	

Становништво према старосним групама, 2021 године²

² Извор: Витална статистика РЗС

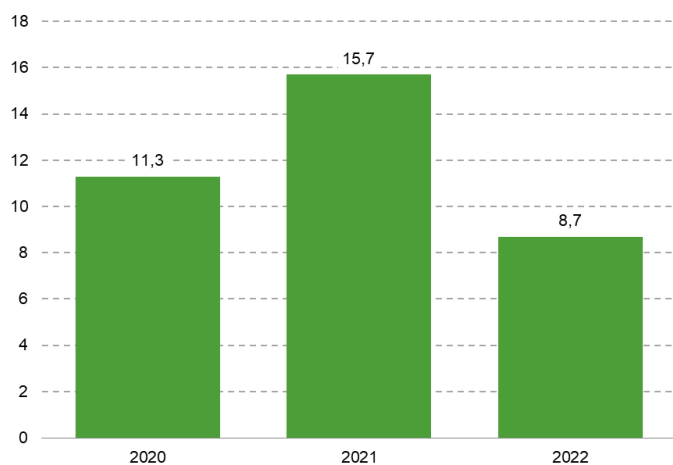

Извор: Витална статистика, РЗС

Сам Пожаревац као градско насеље има 42.530 становника, а Костолац 8.741 становника.

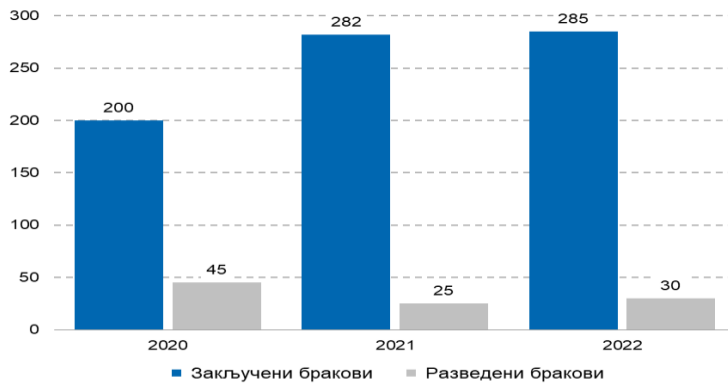
Просек старости у Граду Пожаревцу је 43,58 година. У општини Пожаревац је 44,23, а у општини Костолац 40,56 година. На селима живи старије становништво.

Најбројнија популација збирно је од 65-69 година. Међутим, код мушкараца су најборнији они који имају од 45-49 година.

Стопа смртности услед самоубиства, 2020-2022

(на 100.000 становника)³

Закључени и разведени бракови, 2020-2022

Извор: Витална статистика, РЗС

По подацима Матичне службе Града Пожареваца:

Рођених за период 01.01.2023-31.12.2023-женски 319
-мушки 297
Укупно-616

Умрлих за период 01.01.2023-31.12.2023-женски 410
мушки 405
Укупно- 327

Венчаних за период од 01.01.2023 до 31.12.2023-укупно 327

Током 2022 године пред Основним судом у Пожаревцу, поднето је 153 тужби за развод брака, а окончано 84. **Током 2023 године, поднето је укупно 270 тужби за развод брака а у 226 предмета донета је пресуда којом је брак разведен.**

Пожаревац се развија на основу урбанистичког плана али и независно од њега на периферним деловима града у појединим периодима, због механичког прилива становништва.

Град Пожаревац је проблем нелегалног „картон насеља“ у којем су била смештена расељена лица са КиМ, у 2010 години уз помоћ Комесаријата за избеглице, Министарства рада и социјалне политике, немачке невладине организације ASB и уз суфинасирање Града Пожареваца, решио изградњом насеља са монтажним кућама, чиме је стамбено збринуто укупно 21 породица из овог насеља, али је данас потребно ове куће обновити, решити комуналне проблеме и направити специфичне програме „реинтеграције“.

Структура становника (етничка, културолошка, образовна, здравствена, култура становања, породична, степен и врста радног ангажовања итд) у појединим деловима града (МЗ Костолац - делови "Багремара", "Канала", "Колишта" „Кобалова улица“, МЗ "Васа Пелагић" - "Бурдељ", "Ђурђево рупе", Индустијско сокаче, Млавска улица, МЗ "Радна мала" - "Стаклено брдо") је препознатљива и "провоцира" специфичан однос према сложеној проблематици као и озбиљна размишљања надлежних као услов, у најширем

³ Извор: Витална статистика, РЗС

смислу речено, за глобалну "ресочијализацију" и «реинтеграцију»: Тачна евиденција и контрола кретања, ограничења, материјална улагања, комплетна урбанистичка решења са инфраструктуром и непрекидно информисање и "просвећивање" су стални циљеви и сврха оваквог приступа био би велики степен умањења тзв "животног ризика" имајући у виду велики број људи. Посебан моменат је национално одређење које је упадљиво и индикативно: готово 99% лица са наведених подручја града се одређују као "Роми" али са разноликом верском припадношћу (са типичним културним обележјима). Остатак се изјашњава као припадници тзв шиптарске етничке групе.

Спецификум подручја на коме су ангажовани стручни радници Центра јесте постојање великог броја ромског живља расељеног са Косова које изискује посебан рад и ванредне напоре стручних радника на санирању и превазилажењу стања социјалне потребе.

Показатељи друштвено-економске структуре општине (привредни ресурси, запосленост, просечне зараде итд)

Град Пожаревац је изнад просека, развијено подручје у Републици, али је степен развијености општина Браничевског округа крајње асиметричан. На једној страни се издваја развијени Град Пожаревац, док су у групи од 7 неразвијених општина екстремно неразвијене општине Жабари и Мало Црниће. Најтеже последице вишегодишњег неравномерног развоја су демографско пражњење простора града, миграциони токови, негативан природан прираштај становништва и остале негативне промене у популационој структури.

Град Пожаревац спада међу развијена подручја у Србији и има релативно добро развијену привредну структуру, која је више структурна. Доминантне привредне гране су: енергетика, рударство и прехранбена индустрија. Највећи индустријски капацитети у области енергетике су: ЈП "Термоелектране" Костолац, и ЈП "Површински копови" Костолац.

Са друге стране, евидентно је да постојећа старосна структура становништва Пожаревца указује на потребу планирања већих буџетских фондова за сервисирање пензија и лечења старијих грађана у годинама које долазе.

Поред јачања економије, за подручје Браничевског округа карактеристичан велики број лица на раду у иностранству може бити добар ресурс за стварање одрживе основе, али је неопходно стварање услова за њихов повратак.

Економија

Запосленост и зараде

Регистровани запослени* 1		
према општини рада	22030	(2022)
према општини пребивалишта	23964	(2022)
Регистровани запослени* према општини пребивалишта у односу на број становника (%) ¹	35	(2022)

"Просечне зараде без пореза и доприноса

(2022)

(РСД) ¹ "	71193	(2022)
Регистровани незапослени ^{**} 2	2605	(2022)
Регистровани незапослени на 1 000 становника ²	40	

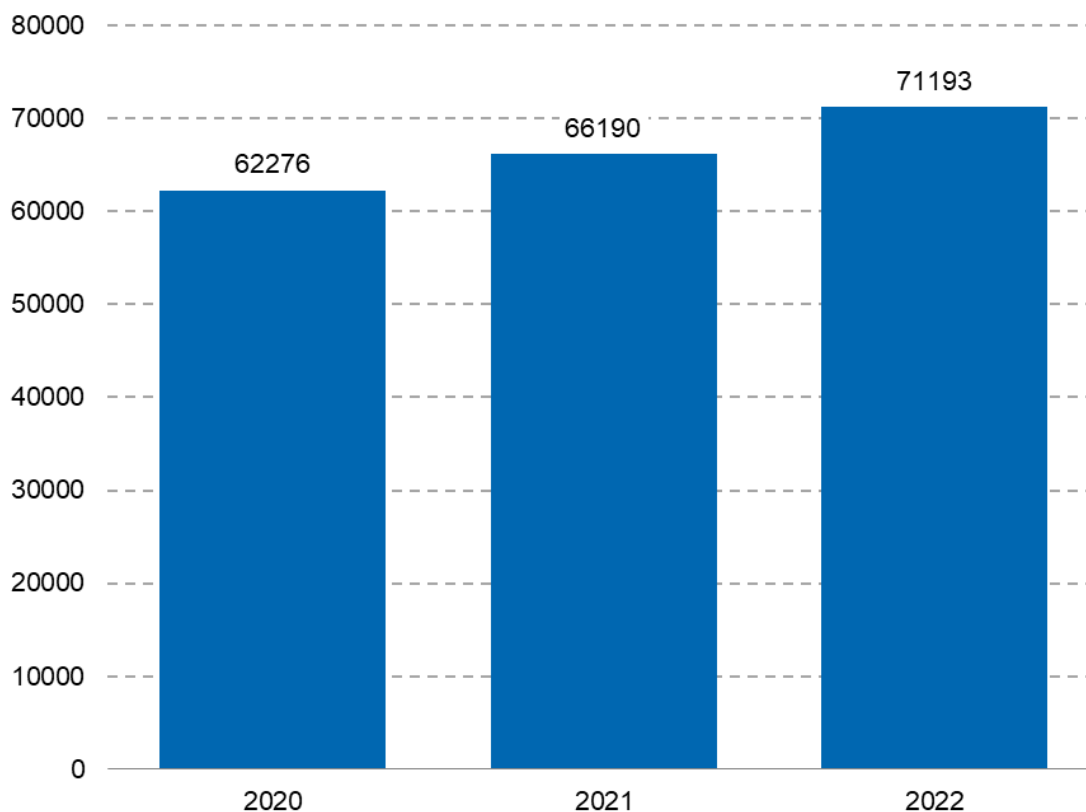
* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници

** стање на дан 31.12.

Извор:

¹ Статистика запослености и зарада, РЗС

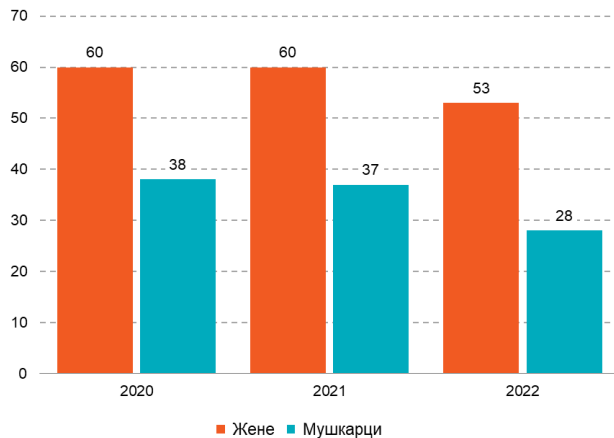
² Национална служба за запошљавање

Просечне зараде без пореза и доприноса, 2020-2022 (РСД)⁴

(од 2018 просечне зараде не односе се на општину рада, него на општину пребивалишта запослених)

⁴ Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Регистровани запослени, 2021-2023⁵

(од 2015-те укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници)

У Пожаревцу је просечна плата према подацима Завода за статистику у јануару 2023 године 76.901 (Пожаревац и Костолац заједно) (претходне године **66.604**). У градској општини Костолац **81.929** динара (претходне године 72.107), што је и даље највише у Округу.

На дан 31.12.2021-те укупан број незапослених лица је 2.567 (Пожаревац) +1.303 (Костолац)

На дан 31.12.2022-те укупан број незапослених лица је 2.059 (Пожаревац) +1.144 (Костолац)

На дан 31.12.2023-те укупан број незапослених лица је 1.822 (Пожаревац) +1.122 (Костолац)

Година	Укуп.незапослених	Мушкарци	Жене	% Мушкара.	% Жена
2020	3.485	1.307	2.178	37,5%	62,5%
2021	3.870	1.365	2.505	35,3%	64,7%
2022	3.203	1.083	2.120	33,8%	66,2%
2023	2.944	953	1.991	32,4%	67,6%

Структура незапослених према полу (Извор НЗС)

У складу са изменама које су уведене у процес рада Националне службе за запошљавање, сходно ступању на снагу Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл.гласник РС“ број 36/09 и 88/10), Национална служба врши пријем и регистровање искључиво оних пријава потреба за запошљавање због којих се послодавац обратио ради пружања услуге посредовања од стране службе. Наиме, од 2009.године, када је званично престала да важи обавеза пријављивања сваког слободног радног места од стране послодавца Националној служби, иста не располаже подацима о укупној потражњи на тржишту.

⁵ Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Незапослена лица по полу и степену стручне спреме (2023 год)

	Стање на дан 31.12.2023 (Пожаревац)		Стање на дан 31.12.2023 (Костолац)	
	Укупно	жене	Укупно	жене
Укупно	1.822	1.193	1.122	798
I степен стручне спреме	631	396	914	645
II степен стручне спреме	27	15	8	7
III степен стручне спреме	345	202	57	30
IV степен стручне спреме	522	375	114	94
V степен стручне спреме	3	1	-	-
VI-1 степен стручне спреме	53	33	2	1
VI-2 степен стручне спреме	56	42	11	9
VII-1 степен стручне спреме	183	129	16	12
VII-2 степен стручне спреме	2	-	-	-
VIII степен стручне спреме	-	-	-	-

Извор: Национална служба за запошљавање-Филијала Пожаревац

За област социјалне заштите посебно је важно **социјално предузетништво** као један је од начина на који у домену може да смањи сиромаштво, незапосленост, социјалну искљученост маргинализованих група и омогући равномернији регионални развој. Иако је за ту подврсту привреде мало је ко чуо, социјално предузетништво заузима важно место у привреди свих развијених земаља, како због своје друштвено корисне улоге, тако и због немалог удела у бруто производу. У Европи социјално предузетништво постоји више од 25 година, а тренутно постоји преко 40 различитих облика удруживања у области социјалне економије. Социјална предузећа на нивоу Европске уније чине скоро 10 одсто малих и средњих предузећа. У многим европским земљама таква предузећа због користи коју остварују, и вредности које стварају у друштву, имају одређене фискалне бенефиције.

Социјално предузеће је предузеће које је првенствено оријентисано на решавање социјалних проблема и које своју зараду улаже првенствено у те сврхе, било у своју делатност, било у заједницу. Таква предузећа могу да ојачају привреду, отворе нова радна места и реше социјалне проблеме. Такође, могу да уздигну ниво етичких стандарда пословања и друштвене одговорности корпорација. Социјални предузетници су доказ да финансијски успех не искључује одговорно понашање према друштвеној заједници и животnoj средини. Обзиром да су скоро потпуно непознате, остаје да се на нивоу наше заједнице промовишу и имплементирају овакве активности.

Наша држава је препознала значај овог облика удруживања, те је закон који уређује ову област, током 2022 донет и ступио на снагу.

Пензионери

Тренд старења становништва се огледа и у броју пензионера, те ове године у децембру бележимо укупно чак 18.195 лица која су ово право остварила по свим основама (из радног односа, самосталних делатности, пољопривредници...)

Број пензионера у граду Пожаревцу, по врстама, децембар 2021 године

ИНВАЛИДСКА	СТАРОСНА	ПОРОДИЧНА	УКУПНО
2.293	12.572	3.408	18.273

Број пензионера у граду Пожаревцу, по врстама, децембар 2022 године

ИНВАЛИДСКА	СТАРОСНА	ПОРОДИЧНА	УКУПНО
2.190	12.492	3.428	18.110

Број пензионера у граду Пожаревцу, по врстама, децембар 2023 године

ИНВАЛИДСКА	СТАРОСНА	ПОРОДИЧНА	УКУПНО
2.106	12.671	3.418	18.195

Евидентно је да постојећа старосна структура становништва Пожаревца указује на потребу планирања драстично већих буџетских фондова за сервисирање пензија и лечења старијих грађана у годинама које долазе. Поставља се питање да ли ПИО фонд може финансирати своје обавезе искључиво из доприноса и буџета или ће бити неопходни додатни приходи и који? Како држава треба да инвестира у јачање здравственог система како би спречила проблеме изазване старењем становништва и који је допринос система социјалне заштите? (евидентно је смањење броја пензионера, вероватно делом условљено повећањем смртности узроковане пандемијом, током које је ово била најрањивија група становника) Поред јачања економије, за подручје Браничевског округа карактеристичан велики број лица на раду у иностранству може бити добар ресурс за стварање одрживе основе, али је неопходно стварање услова за њихов повратак.

2. Д Е О

КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- ❖ Број и структура недостајућих радника
- ❖ Структура запослених радника према статусу ангажовања, радном месту, профилу занимања
- ❖ Структура финансирања
- ❖ Организација рада ЦСР-услуге које поред јавних овлашћења пружа ЦСР и како је рад организован са аспекта запослених радника
- ❖ Информације о свим другим условима рада (простор, опрема и одржавање и руковање овим ресурсима)
- ❖ Планови и потребе ЦСР на плану едукације и усавршавања стручних и других радника
- ❖ Број примедби и притужби које се односе на однос према корисницима или рад ЦСР

Организација рада и запослени радници

У складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова у Центру за социјални рад Пожаревац, организационе јединице Центра су:

1. Основне унутрашње организационе јединице

- 1.1 Служба за заштиту корисника (деце, младих, одраслих и старих лица)
- 1.2 Служба за правне послове (са Пријемном канцеларијом и Канцеларијом за материјална давања)
- 1.3 Служба за финансијско – рачуноводствене и техничке послове
- 1.4. Канцеларија Центра за социјални рад у Костолцу

2. Посебна организациона јединица Центра је:

- 2.1. Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју.

Крајем децембра 2016-те године добијена је сагласност Министарства на Статут и акт о систематизацији у делу јавних овлашћења, којом се **одобрава укупно 23 радна места**. Од признатог броја радника, током извештајног периода **недостајало је 6 радника на основним стручним пословима социјалног рада-вођатеља случаја, 1 радник на техничким пословима-возач, као и 1 дипл.економиста.**

Након добијања сагласности од стране Града Пожареваца за укупно 23 радна места, Центар је рад по новој систематизацији у Канцеларији у Костолцу, отпочео у децембру 2017-те.

У извештајном периоду, нити у постојећој систематизацији **није предвиђено да радници обављају више послова, нити запошљавање радника са мање од 100% радног времена**

За извршавање поверених послова по основу јавних овлашћења, Министарство за рад, запошљавања, борачка и социјална питања на дан 31.12.2022. године финансира зараде и материјалне трошкове за **14 запослених радника на неодређено време** у Центру и то:

- На руководећим пословима-2
- На пословима стручног рада-9
- Административно-финансијским-3

За извршавање поверених послова на основу Одлуке о правима у социјалној заштити и социјалној сигурности грађана Града Пожаревца, **град Пожаревац** на дан 31.12.2023 финансира зараде и материјалне трошкове за **19 на неодређено време** и то у:

- Центру за социјални рад .....7 извршиоца
- У Центру за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју ....12 извршиоца

Услови рада

Центар за социјални рад Пожаревац за потребе седишта установе до августа месеца 2023 године користио пословни простор у Пожаревцу у улици Моше Пијаде број 27 величине око 300 м2 који није био прилагођен потребама особа са инвалидитетом, нити методологији рада са корисницима а није испуњавао ни основне услове везано за недостатак простора и дотрајалост самог објекта и инфраструктуре.

Средином 2023 године, **захваљујући разумевању и подршци Града Пожаревца, а уз помоћ Центра за обуку копнене војске У Пожаревцу, службе Центра су се преселиле у,**

за наше потребе, адаптиран, модеран пословни простор, величине 880 м квадратних, у ул. Моше Пијаде 2Б. Овај простор у **потпуности испуњава све структуралне стандарде** које се односе на индивидуални стручни рад, групни рад, простор за чекаоницу и архиву, виђење деце у контролисаним условима итд. Такође, умногоме је олакшана доступност наших услуга корисницима, као и наше комуникације са осталим службама у заједници.

Сви запослени имају засебне канцеларије, велики део основних средстава за рад (столови, столице) су замењени новим, загревање просторија врши се путем централног грејања, а такође су у делу канцеларија инсталирине климе, као и две инвертор у ходницима и једна у простору где се налази сервер. Центар поседује савремену телефонску централу, два копир апарата, 25 рачунара, тако да сви стручни и административни радници као и рачуноводство имају рачунар, а током 2017-те године мрежа је замењена потпуно новом, као и делом недостајућих рачунара, што је настављено и у 2023 години.

Током новембра месеца 2023 године у радној посети Центру је био и **Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, г-дин Никола Селаковић**, који је том приликом изјавио имеђу осталог да је презадовољан условима рада и да локална самоуправа Града Пожаревца треба да буде пример осталим локалним самоуправа у Србији везано за подршку центрима за социјални рад.

Центар поседује 4 путничка аутомобила марке: Шкода Фабиа По 145 ЛХ, Шевролет -авео ПО 126-219, 2016-те године средствима Министарства обезбеђено возило марке -Фиат Типо Седан 1.4 По 085КХ. Због лошег стања, честих поправки и велике пређене километраже, планирано је да се у наредном периоду отпише возило Шевролет-авео Дневни боравак користи специјализовано возило за превоз корисника, али је и њега због дотрајалости потребно заменити, те смо у том смислу већ предузели кораке аплицирањем код Јапанске амбасада и очекујемо одговор.

Исправан и функционалан возни парк Центру је неопходан из разлога што скоро сви стручни поступци подразумевају одлазак на терен, а такође и из разлога великог броја корисника на смештају широм Републике.

Планирано је да се током 2024-те године уз помоћ средстава Министарства за рад, борацка и социјална питања обезбеде средства за пројекат и изградњу прилаза особама са инвалидитетом

Финансијским планом за 2023 годину, од стране Оснивача, одобрена су средства и реализована набавка канцеларијског намештаја за опремање новог пословног простора, уградња алармног система, пет рачунара и рачунарског сервера.

Поред седишта установе, Центар за социјални рад користи од Града Пожаревца уступљен простор величине 97 m Града у улици Братства јединства 2, за потребе **Одељења за услуге**, а од краја 2017-те и простор од 30-так квадрата у Костолцу и простор дневног боравака за децу и омладину ометену у развоју.

На основу одлуке Општине Костолац 2021 године је за потребе индивидуалног –пријемног рада и чекаонице уступљена на коришћење још једна канцеларија величине око 30-так квадрата која се налази поред постојеће, а средствима града Пожаревца, обезбеђена је адаптација и опремање ове канцеларије (радови завршени током 2022 године). Овај нов простор умногоме олакшава рад стручних радника у Канцеларији, а такође и сарадњу, оснаживање, индивидуални приступ и заступање корисника.

Простор у ул.Братства и јединства је био неуслован за рад због велике влажности и током 2018-те године средствима Града Пожаревца и донација, овај објекат смо санирани (санирали влагу, кров, надсрешнице, ставили изолацију, окречили, заменили подове). ***Током извештајног периода овај простор се током 6 месеци користио за потребе услуге Саветовалишта за брак и породицу, што је потпуно у складу са методологијом и потребама корисника услуге (удаљеност од седишта установе која је упутни орган, простор за индивидуални и групни рад, као и рад са децом).*** У складу са одлукама Града, спремни смо да и надаље овај простор користимо за исте намене, посебно јер већ постаје препознатљив грађанима као простор Саветовалишта, а и у делу опреме и локације испуњава све услове.

Поред седишта установе, Центар за потребе организацине јединице- **Центар за дневни боравак деце и омладине**, користи посебан физички простор у непосредној близини. Делатност боравака се обавља у објекту који се налази у улици Моше Пијаде бб у оквиру комплекса зграда Старе касарне 9. пука. Локација је веома близу градском језгру (око 1.2 км од центра града), а са друге стране довољно је издвојена од главног пута (Пожаревац-Петровац) тако да саобраћајни промет не омета реализацију дневног садржаја и безбедност корисника. У близини објекта (на око 400м) налази се највећи парк Чачалица, што у многоме употпуњава рекреативни део програма са корисницима. Боравак располаже и двориштем са оградом које је опремљено справама (клацкалице, љуљашке, кош, клупе). Приступ објекту је прилагођен особама са телесним инвалидитетом. Прилаз објекту је у једној равни без препрека на улазу у објекат постоји приступна рампа, а унутрашњи простор је такође у једној равни односно нема препрека за особе које се крећу отежано или су у колицима. Тоалети за кориснике су такође прилагођени за приступ особа који се крећу уз помоћ колица. Објекат се састоји од приземног дела и поткровља. У приземљу се налази простор у којем бораве корисници и он се састоји од: три собе за боравак корисника, простором за заједничке активности (дневни боравак), кухиња са трпезаријом, сала за обављање вежби психомоторне рејдукације и слободних рекреативних активности, соба за сензорну интеграцију, два тоалета за кориснике (мушки и женски), купатилом за

кориснике, службеним тоалетом и просторијом за опсервацију опремљен потребним медицинским материјалом. Простор кухиње користи се за сервирање obroka корисницима хране која се допрема од изабраног понуђача у оквиру јавне набавке. Простор у поткровљу састоји се од четири канцеларије и то: једна се користи као гардеробер за запослене у боравку, друга се користи за складиштење материјала за рад и средстава за хигијену и за потребе Удружења за неговање здравих стилова живота Веритас, које спроводи услугу Личног пратиоца деце и ученика, трећа се користи за састанке и као канцеларија за састанке и четврта је од пре 15 година уступљена на коришћење Удружењу за ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима Пожаревац. Капацитет дневног боравка је 30 места, модерно је опремљен свим неопходним и савременим уређајима за потребе дневног боравка деце ометене у развоју.

Током 2023 године, за потребе боравка примили смо донације у укупној вредности 539.485,00, динара, и то:

1) ДОО МИНЕЛ ЕНИМ СМЕДЕРЕВО:

- К. FRIŽIDER VOX KK3300F, комада 1
- VEŠ MAŠINA VOX WM1070-T14D, комада 1
- SUŠARA CANDY CSO C8TE-S, комада 1.

2) Младен Станковић и Лазар Филиповић, Бубушинац:

- Душек у троделни POLYMAT 14 /PM14/, комада 1
- Јастук, 2 комада
- Јастучнице 4 комада и чаршав са гумцом 2 комада,

3) ДМ дрогерија маркет доо:

- Масажни кревет, Master V3, CERAGEM life, комада 1

Током 2018-те године средствима Града Пожареваца и донатора завршени су инфраструктурни радови и успостављен додатни програм под називом „сензорна соба“, која омогућава корисницима адекватније сензорно окружење, а такође је средствима донатора додатно опремљена спортско рекреативна сала системом за подршку психомоторном развоју. Остала опрема добијена од донатора током извештајног периода приказан је у посебном делу овог Извештаја.

У извештајном периоду није било инвестиционих улагања у овај објекат из разлога што је током претходних година, средствима локалне самоуправе спроведено следеће: замена ламината у свим просторијама у којима бораве корисници, укупне површине 190м², замена улазних врата, извршена санација влаге у објекту и кречење санираног дела, извршено санирање корозије и фарбање кровне површине, и заштита и фарбање дрвеног дела плафона у дневном боравку.

Обука и усавршавање радника

Стручни радници Центра за социјални рад Пожаревац су у току 2023 године, интезивно присуствовали низу едукација за коришћење програма СОЗИЦ и Регистра социјална карта, што је умногоме било олакшано и смањило трошкове установе, услед организације преко ЗООМ платформе. Такође су учествовали и на следећим семинарима, округлим столовима и конференцијама:

1. «Оснаживање професионалаца у центрима за социјални рад за процену и заступање пред сарадничким системима», 02-03.03.2023, Београд
2. «43 сусрети социјалних радника-превазилажење неједнакости, одговори теорије и праксе социјалне политике и социјалног рада»
3. «Процена и заштита најбољег интереса детета на узрасту од годину дана, а у поступку регулисања виђења након прекида заједнице родитеља», Београд
4. «Место, улога, интервенције супервизора у пракси у актуелним условима рада», Београд
5. Подршка супервизорима у ЦСР у спровођењу супервизијског процеса у поступцима заштите од насиља у породици», Београд
6. Одређивање приоритета у поступању када је породица погођена вишеструким проблемима», Београд
7. «Рад Центра за социјални рад са женама жртвама породичног насиља», Београд
8. «Тешкоће збрињавања лица лишеног пословне способности и изазови непосредног старатељства у отвореној заштити», Београд
9. «Стручни изазови и рад на процени најбољег интереса мал.деце у поступку остваривања парава на одржавање личних односа са дедом и баабом када деца одбијају контакт»
10. «Где смо то ми? Актуелна супервизијска пракса у ЦСР у Србији»
11. «Психологија између професије и науке»-међународна конференција
12. «Положај психолога и психологије као науке у систему социјалне заштите»-национална конференција
13. «Ментално здравље, навике и социјализација деце и младих у актуелном социокултурном миљеу»-међународна конференција
14. «Заштита права детета уз приказ нове одлуке Врховног касационог суда»
15. «Породица или развод-од васпитања до отуђења»-међународна конференција
16. «Социјална укљученост особа са инвалидитетом и (не)видљиве баријере»-међународна конференција

Напомињемо да је захваљујући нашем ангажавању у оквиру различитих пројеката, током 2018 и 2019-те обезбеђено да стручни радници похађају акредитоване обуке, чиме су скоро пола године пре термина, свима омогућени неопходни услови за обнављање лиценци. Током 2019 године, у складу са законским роком сви стручни радници запослени на неодређено време (изузев једног лица) су добили одговарајуће лиценце при Комори социјалне заштите РС, а поступак лиценцирања Дневног боравка је такође окончан 2018-те године и крајем 2023 године је ушао у поступак обнове лиценце.

У односу на раније године приметан је мањи број стручних радника на едукацијама из разлога изузетне оптерећености свакодневним обавезама, применом две врсте базе о корисницима, пресељења и сл, као и знатно повећаним трошковима за котизације. Неопходно је у складу са исказаним потребама наставити са континуираним едукацијама стручних радника, а у циљу подизања компетенција и обезбеђивања квалитетније заштите корисника и то у делу рада у ситуацијама насиља, психо социјалне подршке старијима и сагоревању на послу.

У извештајном периоду на решења Центра, уложено је укупно 4 притужби којом се тражи изузеће водитеља случаја или преиначавање решења и о њима је решавано на одговарајући начин. Овај податак говори о изузетном повећању квалитета стручног рада у установи и повећању степена задовољства корисника услуга (примера ради

2016-те године на рад Центра је било уложено 39 жалби и то са 25% мање корисника, надлежности и већим бројем непосредних извршилаца)

3. Д Е О

КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД⁶

	2021 г.	2022 г.
Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад	8005	8346
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији (%)	11,4	12,1
Број стручних радника у Центру за социјални рад	14	13
Однос броја корисника социјалне заштите и стручних радника Центра за социјални рад	616	596
Однос броја становника и стручних радника Центра за социјални рад	5364	4896

Циљеви одрживог развоја-индикатор 1.3.1

Стање на дан 31.12.

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

1. УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА ПРЕМА СТАРОСНИМ ГРУПАМА (деца, млади, одрасли, старији) НА АКТИВНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ЦСР

Година	Број корисника	Ланчани индекс
2014	4.727	99,68
2015	6.039	127,76
2016	7.180	118,89
2017	6.587	91,74
2018	6.349	96,38
2019	6.048	95,25
2020	6.852	113,3
2021	8.005	116,82
2022	8.346	104,25
2023	8.974	107,5

⁶ Непомињемо да се подаци о броју корисника на евиденцији центара за социјални рад, за 2023 годину, морају узети са резервом јер је током извештајног периода дошло до преласка на нов информациони систем под називом СОЗИС (Систем за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите), који је омогућио дигитализацију 511 различитих врста поступака који се пред овим органом спроводе. Обзиром да су стручни радници до октобра радили паралелно и у претходној бази, под називом ИНТЕГРАЛ, поред њиховог максималног оптерећења, могуће је да је дошло од извесних преклапања, и очекујемо да ће у наредном периоду Министарство поред, сада омогућеног увида, у потпуности преузети креирање статистичких извештаја центара за социјални рад.

Заштиту корисника и организацију рада током 2023-те године обележили су **тренд пораста броја корисника** услуга социјалне заштите, **отежано поступање у ситуацијама смештаја деце и младих са тзв. удруженим проблемима**, повећање броја пријава за **насиље у породици**, као и броја породица у дисфункцији, тренд **пораста вршњачког насиља и различитих облика угроженог менталног здравља деце и младих**, наставак рада у Регистру Социјална карта и **увођење новог оперативног система СОЗИС**. Напомињемо да је *вођење паралелних база података* о корисницима до октобра месеца, као и скоро *двомесечни прекид интернета и конекције са Министарством*, због преласка у нов простор, знатно отежао рад стручних радника Центра током извештајног периода.

У складу са лекцијама наученим током трајања пандемије и новим отежавајућим околностима, који се пре свега односе на мањак радника, и одлазак три стручна радника током 2023 г., Центар је функционисао на принципима флексибилне организације и дневном прилагођавању потребама рада.

У тој крајње отежаној и деликатној ситуацији, посебно за осетљиве групе којима се бавимо, Центар за социјални рад Пожаревац је успешно изнео огроман притисак и то како у делу материјалних давања корисницима, тако и осталих права у области породично правне заштите.

Укупан број корисника на активној евиденцији Центра је у 2023 години 8.974 што је у односу на претходну годину више за 628 корисника.

На укупан број приказаних активних и пасивних корисника умногоме утиче и број пасивизираних предмета који је отежан преласком и преношењем предмета у нов простор, као и непостојање праксе излучивања и архивирања предмета, што смо у 2018-тој у делимично решили кроз јавне радове и излучивање свих тада постојећих досијеа, **чиме смо окончали праксу несистематизованог одлагања предмета дугу 55 година**, али је потребно да се ови процеси наставе и даље, што ће се свакако одразити и на овај укупан број активних корисника. Такође очекујемо да увођење нове оперативне базе СОЗИС, умногоме искристализује број корисника чије се потребе прате кроз поступке у установи.

Са друге стране потпуно је извесно да је број поднетих захтева, као и структуре њихове сложености из године у годину све већи и тежи (укупно **511 различитих** поступака) јер **бележимо све већи број пријава и интервенција по разним основама, што укрштено са смањеним бројем запослених на пословима стручног социјалног рада наводи на закључак да је хитно неопходно запошљавање недостајућих радника, као и ангажовати кроз волонтерске, приправничке или друге врсте уговора стручне раднике, до престанка забране запошљавања. Током 2023. године смо имали једног приправника и једног волонтера од пред крај године и са овом праксом ћемо наставити и убудуће, у складу са доступним лицима, који спадају у категорију дефицитарних занимања. Такође, везано за оптерећеност стручних радника важно је напоменути да је **Канцеларија Центра коју смо у Костолицу отворили крајем 2017-те године, већ показала свој пуни значај, број захтева има тенденцију пораста, односно на пројектованих 700 захтева током претходних година. Током 2023 године пристигло нам је 1.301 захтев (2022-е године пристигло нам је 1246 захтева а током 2021-е 1.224 захтева). Обзиром да не бележимо драстичније промене у смислу промена социјалних појава у овој градској општини, закључак је да је присутност Канцеларије и доступност услуга, као и економичност, јер грађани не морају да путују због својих захтева, допринело оправданости ове наше активности, али сада већ и потребом да се број стручних радника у Костолицу повећа.****

Од половине 2016-те године евиденција у Центру за социјални рад Пожаревац се у потпуности води у софтверу под називом INTEGRAL, а од 2022 године смо отпочели са обукама, експортом података и едукацијама радника за ново софтверско решење

Министарства, односно повезану електронску базу свих корисника, под називом **СОЗИС**, који ће омогућити оперативнији рад стручних радника и прецизнији увид у статистичке показатеље који се односе на кориснике. Овај систем смо почели у потпуности и искључиво да користимо од октобра 2023 год, али је приметно да програм често пада, губе се документи, нејасна су статистичка укрштања и сл, те је потребно и даље га усавршавати.

Паралелно су овлашћена службена лица обучена и примењују Закон и вођење **Регистра „Социјална карта“**, и што ће сасвим извесно омогућити уређенију и правденију расподеу материјалних давања коју држава обезбеђује знатним новчаним средствима ка угроженим групама (корисници сталне новчане помоћи, смештаја, једнократних помоћи, права на бесплатан вртић, дечије додатке и сл)

Такође, у извештајном периоду су настављене активности и унос података у базу **ЦРОСО** (Централни регистар обавезног социјалног осигурања).

Додатно је у извештајном периоду отпочео и рад у **ИСКРА** програму (систем зарада корисника јавних средстава), што нам је представљало препреку за уношење различитих цена рада за које је Влада донела одлуку и која се односе на медицинско особље у Дневном боравку.

Поштујући намере законодавца и надлежног Министарства и разумевајући сврху и смисао свих поменутих база, напомињемо да све ово умногоме утиче на оптерећеност стручних радника, јер је неопходно време, ИТ вештине и квалитетна опрема, те планирамо да у наредном периоду додатно осавременимо ИТ опрему Центра и ИТ вештине стручних радника.

1. СОЦИО-АНАМНЕСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ КОРИСНИКА ПО УЗРАСНИМ ГРУПАМА (деца, млади, одрасли, старији)

Разврставање (дисагрегација): анализирани према одређеним обележјима као што су узраст – узрастне групе (деца, млади, одрасли старији); родној припадности; националној и етничкој припадности; нивоу образовања, радној способности; месту сталног боравка, односно анализира значајних обележја корисника центра за социјални рад (треба следити excel табеле.)

Услед преласка на нов начин евидентирња корисника, подаци о статусу запослености и ниову образовања се тек од пре пар година почињу уводити у електронску базу, те ови подаци којима располажемо нису репрезентативни.

Што се тиче родног статуса, скоро је идентичан број корисника мушког и женског пола, а праћење родне димензије је приказано кроз специфична укрштања (нпр. проблем или мера/родна припадност. Такође је очекиван број корисника ЦСР по основу припадности сеоској и градској средини и у корелацији је са величином насеља и процесима гравитације ка градским срединама (Пожаревац и Костолац)

16. Кретање броја корисника у ЦСР у току 2023. године					
	Прене ти	Новоевидентир ани	Реактивира ни	Укуп но	Стављени у пасиву
Деца (0-17)	1621	279	52	1952	24
Млади (18-25)	927	34	25	986	8
Одрасли (26-64)	3947	242	186	4375	19
Старији (65 и више)	1509	99	53	1661	5
Укупно	8004	654	316	8974	56

Праћењем флукуације корисника приметно је повећање броја реактивираних предмета код категорија младих и одраслих. Такође је приметно дуже процесуирање предмета у којима се спроводе мере заштите ових група корисника, условљено преласком на начин рада усклађен са Правилником, али и повећање реактивираних предмета старих лица, што се делом може објаснити ревизијом пословне способности покренутом од стране суда, али и великим бројем других захтева.

2. СТАРОСНЕ ГРУПЕ КОРИСНИКА ПРЕМА ОСТВАРЕНИМ ПРАВИМА ПРИМЕЊЕНИМ МЕРАМА И ПРУЖЕНИМ УСЛУГАМА У ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- *ДЕЦА (Мере – Надзор; Усвојење, смештај, деца до 7 година, осамостаљивање деце са проблемима у понашању . . .*

У изналажењу најадекватнијег облика заштите деце, којих је ове године било укупно **1.952**, приступ је мултидисциплинаран а примена облика прилагођена потребама сваког детета. У том смислу у оквиру планова услуга сачињавају се програми превентивне заштите и програми третмана.

У оквиру планираних активности на унапређењу **превентивних делатности** у 2023. години водитељи случаја и стараоци су обилазили установе за смештај деце без родитељског старања, деце ометене у развоју а континуирано обилазили и сву децу на породичном смештају. Сва деца на породичном смештају школског узраста су од Министарства добила **једнократну помоћ** за куповину уџбеника и екскурзије, док су од стране Центра за социјални рад кроз овај вид помоћи, такође додатно оснаживана .

Најчешће примењивани облик непосредне заштите је **старатељство** и примењује се у циљу заштите интереса и личности малолетних штићеника који су без родитељског старања. На дан 31.12.2023 укупно деце под сталним старатељством је 58, а под привременим старатељством 122. Лица које се постављају за старатеља поседују лична својства и способности потребне за вршење дужности старатеља а која су прописана Породичним законом. За старатеља се најчешће одређују ближи сродници у чијој породици дете и живи а када таквих нема, за старатеља се одређују радници Центра по службеној дужности.

Посебан облик старатељства је привремено старатељство које се користи ради привремене заштите личности, права или интереса особа, и евидентно је да је драстично повећан број таквих старатеља, који су најчешће управо радници Центра за социјални рад. Обзиром да су у питању послови који често захтевају интезиван ангажман стручних радника, и то на

пословима овера здравствених књижица, упута за здравствено збрињавање, подизање депарца са текућих рачуна корисника, потврђивање потреба за вакцинацијом итд. све је то додатно у протеклом периоду оптерећивало постојећу организацију рада у Центру.

Следећи облик заштите је **хранитељство** (део 4.3), односно породични смештај ради обезбеђивања услова за развој, васпитање и образовање, оспособљавање за самосталан живот и рад. Број породичних смештаја деце је ове године 96 (70- 2022 године), а одраслих особа 5 (претходне године 4) што укупно износи 101 особа на смештају у хранитељској породици. Ситуација везана за број деце на породичном смештају се мења у односу на раније године када је највећи број деце био на смештају у Милошевцу, тако да се данас чак 50 хранитељских породица налази на територији Града Пожареваца, односно евиденцији ЦСР. *Обзиром да се потребе за овим обликом заштите повећавају (посебно изражено током извештајног периода), неопходно је наставити са промотивним активностима које је Министарство отпочело крајем 2023 године.* У 2017 години успостављен је контакт са Центром за породични смештај у Ћуприји, операционализовани кораци и отпочела је обрада за нове хранитељске породице, потписан Протокол о сарадњи и завршена обука нове генерације хранитеља, који су током 2018-те и 2019-те године почели да примају прву децу на хранитељство. Обзиром да Центар Ћуприја због ванредних околности није током 2020-те године спроводио ову своју редовну делатност, а да су потребе смештаја деце нарасле, Центар за социјални рад Пожаревац је, излазећи из редовних активности, користећи своје ресурсе (лиценциране раднике) спровео обуку за нове хранитеље, код којих су одмах по добијању лиценце почела да се смештају деца са територије наше општине. Такође, важно је нагласити да се на нашој територији налази више деце са територије других општина, али и да се деца са наше територије смештају у хранитељске породице широм Србије, а у сарадњи са Центром за породични смештај Ћуприја. Захваљујући овој доброј сарадњи и у извештајном периоду је спроведено пар једнодневних обука у циљу оснаживања хранитеља. Данас је скоро у потпуности окончан процес деинституционализације, тако да се у установама налазе углавном деца са тежим облицима инвалидитета, о којима биолошки родитељи практично не могу да воде рачуна, док су деца без родитељског старања на породичном смештају.

На жалост морамо констатовати да и поред напора Министарства као и стручних радника Центра још увек постоји потреба за стварањем услова за прихват деце са ометене у развоју, обзиром да породице нису спремне да прихвате ту, као и децу старијег календарског узраста. Такође још увек није заживело тзв. специјализовано хранитељство, јер су потребни посебни програми за породице које ће прихватати нпр. децу у сукобу са законом. **Посебан проблем представља смештај деце, као и одраслих лица са комбинованим-удруженим сметњама (антисоцијално понашање и нпр. сметње у развоју и проблеми у менталном здрављу, а посебно када је присутно агресивно понашање) када и установе и породице одбијају прихват и када су стручни радници немоћни да реше овакве проблеме, тако да у појединим ситуацијама бележимо и по 27-28 одбијеница од стране установа, прихватних станица и центара за породични смештај (свих на територи РС).**

Након престанка права на смештај (пунолетством или окончањем редовног школовања) евидентан је проблем пружања помоћи деци односно омладини из ове групе и то у делу запошљавања, решавања стамбеног питања и асимилације у природну друштвену средину, као и третмана који ова деца треба да имају од стране других институција (хитност поступака и сл.).

Усвојењем се између усвојиоца и усвојеника заснива однос који постоји између родитеља и деце са свим правима и дужностима. Код деце код које је познат један родитељ, пре покретања поступка предузимају се мере заштите детета у односу на природног родитеља. Центар утврђује подобност потенцијалних усвојитеља за обављање

родитељске улоге руководећи се критеријумима за општу подобност за родитељство, као и посебним критеријумима, водећи при томе рачуна о интересима, потребама и особинама личности сваког детета. Присутна је већа заинтересованост супружника за усвајањем него што има такве деце (већини је споран статус), али **ове године нисмо имали реализована усвојења.**

*МЛАДИ, ОДРАСЛИ, СТАРИЈИ
ПОСЕБНО ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ КОРИСНИКА према специфичним
обележјима, оствареним правима, примењеним мерама и пруженим
услугама центра за социјални рад – жртве насиља, роми, особе са
инвалидитетом, жртве трговине људима, бескућници, повратници
(реадмисија) и слично*

Посебно угрожена група (укупно **986** корисника током 2023-е) у оквиру ове групе младих, су **млади** који напуштају систем социјалне заштите (најчешће хранитељство) и у чијој заштити и помоћи око осамостаљивања је потребно посветити већу пажњу. Проблеми са којима се они сусрећу су најчешће најпре егзистенцијалне природе (становање, смештај и сл) као и смањен ниво социјалних компетенци и мрежа које може омогућити лакше укључивање у заједницу. У том смислу су предузете мере јачања превентивних програма ЦСР Пожаревац усвојени кроз Програм рада за 2023 годину. Такође, међу младим корисницима услуга ЦСР се налазе лица која су као малолетници починила неко кривично дело, или користе дрогу, алкохол и сл. те се налазе у сукобу са родитељима, заједницом и као лица са проблемима у понашању налазе на праћењу.

Што се групе **одраслих** корисника тиче (4.375 током године), највећа група су жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања-984 не толико због новоевидентираних лица већ пре свега зато што се ове особе налазе најдуже на праћењу. Следе особе са друштвено неприхватљивим понашањем-922, где спадају починиоци насиља али и лица која злоупотребљавају ПАС. Затим материјално угрожене особе, укупно 915 током године, особе које се споре око вршења родитељског права (502), особе са инвалидитетом, међу којима има највише особа са интелектуалним потешкоћама, нешто више него претходне године, а најчешће примењивани облици заштите за ову групу корисника су старатељство, право на негу и помоћ другог лица, смештај у установу социјалне заштите (више о овоме у делу посебно осетљивих група).

Са лицима са поремећеним породичним односима се најчешће радило на уређењу њихових односа у ситуацијама развода, те поверавања малолетне деце. Центар је Суду по основу парница у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права доставио 161 налаз и мишљење (током прошле године 81) уважавајући у ситуацијама када се и то процењује и мишљење детета. Такође се радило на решавању постразводних спорова, а у овој групи се налазе и корисници Центра, по основу насиља у породици (*више у делу посебно осетљивих група*). Напомињемо да је у раду са корисницима у поступцима мирена и нагодбе, посебан проблем представљао недовољан број едукованих радника, те да је потребно овом сегменту посветити посебну пажњу (кроз већи број едукација као и рад новоуспостављеног Саветовалишта за брак и породицу).

Центар за социјални рад Пожаревац у оквиру својих могућности и овлашћења у области социјалне заштите односно откривања и предузимања мера у решавању стања социјалне потреба грађана дужи низ година уназад уочава проблем убрзаног **старења становништва** (22% грађана изнад 65 година) Та појава условљава и све актуелније

питање њиховог збрињавања обзиром да нам се све чешће обраћају сродници који због различитих разлога нису у могућности да брину о остарелим члановима своје породице (често је у питању њихово одсуство због рада у иностранству или радног ангажовања), са молбом да им се на адекватан начин помогне. Посебан проблем током претходног периода је био отежаним пријемом у домовима широм Републике. Напомињемо да је број захтева само број оних који су се нама обраћали ради смештаја са комплетном документацијом док је број потенцијалних корисника далеко већи (1% до према нашим истраживањима 10%) укупне популације старих. Обзиром да на нашем региону живи велики број лица старих 60 и више година од којих је око 6.000 старије од 80 година оправдане су апроксимације дате у инструктивним геронтолошким едицијама (као и пројекту «Изградња Геронтолошког центра у Пожаревцу-ГДС») да је потреба за организованом друштвеном бригом о овој категорији становника велика. Први кораци су већ направљени, те је крајем 2011 године отворен у Пожаревцу први Дом за старе у приватном власништву, док је у ингеренцији државе формирање установа у државном власништву. Остаје да се у партнерству са приватним сектором овакве активности евентуално реализују, док је у складу са реформским процесима и потребама старих на подручју Града Пожаревца, евидентна потреба да се формира Дневни боравак за старе, посебно са неким од облика дементности као и Прихватилиште где би се између осталог збрињавали и корисници из ове категорије становништва. **Формирање Прихватилишта или Прихватне станице** је посебно важно из разлога што је Прихватна станица регионалног типа, у Малој Крсни, а чије услуге смо редовно коирстили почетком извештајног периода престала са радом. Током 2020.године је Директора Центра у својству председавајуће радне групе за израду Локалног акционог плана за старе Града Пожаревца за период 2021-2025, интезивно радила на изради овог документа којим су предвиђене одређене услуге и из области социјалне заштите. Документ је усвојен крајем 2020-те године, и током 2023-те године су бројни програми и пројекти реализовани, од којих посебно издвајамо **Клуб за старија лица** при Удружењу пензионера Града Пожаревца, као врло важну услугу, која може имати стандарде услуге из области социјалне заштите.

Посебно осетљиве групе

Као посебно осетљиве групе издвајамо децу са проблемима у понашању, жртве насиља и трговине људским бићима и социјално-материјално угрожене породице и особе са инвалидитетом.

Деца и млади са проблемима у понашању

Према природи проблема у понашању и узрасту (део 5.3) евидентирано је укупно 527 малолетника са проблемима у понашању, што је нешто више у односу на претходне године, Овај податак нам говори о појачаном друштвено неприхватљивом понашању деце и младих али је и статистички очекивано јер се деца из ове групе налазе на дуготрајном праћењу од стране ЦСР. Од изречених мера заступљена је мера појачаног надзора 43 (41 претходне године), посебних обавеза-18, судским укором -18, васпитних налога-8. Врло успешним показало се упућивање у Социорехабилитациони клуб за младе, односно социјално-едукативну услугу у локалној заједници (о овој услузи ће бити више речи у делу *Учешће Центра за социјални рад на унапређењу квалитета и развоју постојећих услуга у заједници.*). **Најчешће су малолетници процесуирани због туча, разбојништва, крађа, оштећења туђе ствари, поседовања психоактивних супстанци и сл., али све чешће и услед вршњачких сукоба и аутодеструктивног понашања, а по упућу школа, када оне више немају ресурса за рад са њима.** Деце испод 14 година у сукобу са

законом је било 28. Евидентно је да је у току 2023 године настављена изузетна сарадња између Центра за социјални рад и организације која услугу Социорехабилитационог клуба за децу и младе спроводи од 2008 године, те да су сви малолетници за које је процењено да је потребно, поштујући принцип добровољности, и капаците услуге упућена на индивидуални и групни третман. Уочен тренд смањења рецидивантног понашања је делом узроковано интезивним третманом у Социорехабилитационом клубу у трајању од 6 месеци до годину дана на коме су деца била. У питању је индивидуални и групни рад са овом децом и њиховим родитељима а који се односи на њихово оснаживање, информисање, подршку и саветовање. Циљ је оснаживање личних капацитета, усвајање позитивних модела понашања и родитељства, а све у сврху смањења броја деце са проблемима у понашању. Центар за социјални рад Пожаревац још од 2006 године спроводи посебне програме у области заштите ове деце а најзначајнији резултати активности (поред ове социјално едукативне услуге и медијације између жртве и малолетног учиница кривичног дела) су, поред задовољства корисника, и то да од 2008 године малолетници укључени у програм имали укупно око 34 рецидивантна понашања (просечно се на третману током године налази 30 малолетника, односно укупно око 450 до сада)

Такође се овим програмима интезивирала (још од 2006 године) путем конференција о случају, сарадња са свим релевантним субјектима (СУД, Тужилаштво, СУП, школе). Овакав начин рада омогућава шире сагледавање проблема постојања феномена антисоцијалног понашања а тиме и квалитетнији приступ и третман по начелима Конвенције о правима детета (извегавање стигматизације малолетника, сензибилизација породице и средине).

У оквиру овлашћења Центра за социјални рад, рад на непосредној заштити деце и младих са проблемима у понашању одвијао се континуирано према броју и структури примљених захтева, у смислу процене степена одступања у понашању, извештавања правосудних органа као и третмана и праћења корисника који су под васпитном мером а у оквиру које је планом заштите предвиђено праћење (појачан надзор родитеља и органа старатељства). Наглашавамо да је прошле и ове године насупрот починиоцима кривичних дела и другим облицима антисоцијалног понашања, знатно смањен број деце учинилаца прекршаја, што је највероватније условљено законском регулативом, по основу које родитељи плаћају високе казне за прекршаје своје мал.деце. Такође је евидентно да нам се све чешће обраћају школе због вршњачког насиља (ове године 17, прошле 13, док је 2021 било 9 пријава за вршњачко насиље), и да је потребно добити јасна упутства у вези надлежности и рада са овом групом деце.

У заштити деце са проблемима у понашању у превентивном раду Центра евидентан је проблем «друштвене невидљивости» наркоманије, проституције, дејства секти, пасиван однос школе, здравствених установа и других чинилаца у дефинисању ових проблема, те немогућност реаговања и превентивног деловања у спречавању настајања дубљих последица.

Посебан пробем је до сада, представљала недовољна примена, од стране Суда и Тужилаштва, института из Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица, јер се диверзионе мере (васпитни налози) и посебне обавезе нису довољно примењивали. Коначно су током 2019-те године предузети озбиљни кораци у овом смеру и на иницијативу UNICEF-а, на основу резултата Социорехабилитационог клуба за децу и младе, Град Пожаревац као пример добре праксе, постао једна од локалних самоуправа где се примењују васпитни налози и тиме садржајнија примена Закона. У претходном периоду одржан је низ едукација за тужиоце, судије, представнике центра за социјални рад и пружаоца услуге, а почетком 2019-те Социорехабилитациони клуб за младе, односно Удружење грађана „Шанса“ је постао

ресурс Тужилаштва, те се у сарадњи са ЦСР-ом, деца и млади тамо директно упућују на реализацију васпитног налога бр. 5) укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућој здравственој установи или саветовалишту.

Центар за социјални рад Пожаревац је такође за реализацију васпитног налога бр.3) укључивање без накнаде, у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја, почетком 2019-те године потписао Протокол о сарадњи са Црвеним крстом Пожаревац, Центром за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју, ЈКП „Комуналне службе“, ЈУ „Спортски центар Пожаревац“, Међуопштинским удружењем глувих и наглувих Пожаревац, Удружењем за помоћ ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима Пожаревац, међутим до овог тренутка се услед техничких нејасноћа и смерница од стране државе, овај налог не изриче.

Током извештајног периода реализује се Протокол и деца и млади се за сада упућују у Социорехабилитациони клуб за децу и младе.

Жртве насиља, занемаривања и трговине људским бићима

Ступањем на снагу Породичног закона учињен је позитиван помак у друштвеној демистификацији проблема **насиља у породици**, а применом новог закона од јуна 2017-те године посебно, те имамо драстично већи број пријава (део 5.2) Примера ради у 2015 години је укупно било 41 евидентираних жртава са којима се интезивно радило или су се налазили на праћењу по основу насиља у породици. Током 2017-те имали смо 44 детета и 191 одрасло и старо лице са којима смо радили по овом основу, док је током 2018. године евидентирано 31 дете и 499 младих, одраслих и старијих лица са којима смо радили по овом основу. **У 2023-ој години, број деце, жртава злостављања и занемаривања је 198, а број пунолетних лица, жртава насиља, занемаривања и у ризику од занемаривања је 1493.** Овај број је последица великог броја нових пријава, али и константног праћења лица евидентираних у претходном периоду.

Број пријава за насиље у породици

2017 год	2018 год	2019	2020	2021	2022	2023
317	587	453	572	476	457	531

Током 2017-те године Центар је испунио све законом предвиђене обавезе (формирање Интерног тима, укључивање у рад Локалног тима, операционализовао поступање кроз израду интерног акта и сл) и овим пословима се у складу са хитношћу поступања придаје адекватна пажња. Више пута је на националном нивоу, рад пожаревачког локалног тима презентован као пример добре праксе, али је чињеница да квалитетно обављање ових послова захтева изузетан напор стручних радника, који иначе **раде са половином предвиђеног броја мање у делу јавних овлашћења.**

Са друге стране по информацијама које је изнело тужилаштво, Град Пожаревац је више година уназад са највећим бројем пријава за насиље у породици по глави становника у Србији, што је у односу на ресурсе којима располажемо изузетан успех јер су све пријаве процесуиране у складу са постојећим стандардима (укупно 531 пријава током 2023-е године). Овај податак нам говори о високом поверењу у институције на територији Града Пожаревца и на изузетну сарадњу која је и у овом смислу потврђена..

Број изречених мера заштите од насиља у породици (према Породичном закону) евидентираних у ЦСР у току године је 26 (Издавање налога за иселење из породичног стана или куће без обзира на право својине/закупа непокретност, Забрана приближавања члану породице на одређеној удаљености, Забрана приступа у простор око места становања или места рада члана породице, Забрана даљег узнемиравања члана породице). Број хитних мера изречених учиниоцима у току године (према Закону о спречавању насиља у породици) је 1488 и то Мера привременог удаљења учиниоца из стана и Мера привремене забране учиниоцу да контактира жртву насиља и прилази јој.)

За квалитетно обављање ових послова, неопходно је додатно едуковати стручне раднике као и остале актере у овом процесу (Суд, Полицију, здравствене раднике, школе, итд) јер само мултидисциплинарним приступом можемо у потпуности помоћи лицима која се нађу у овим ситуацијама. У ситуацији доношења секторског Протокола и повећања надлежности и улоге центара за социјални рад на у овој области, питање насиља ће имати све већу улогу у јавним овлашћењима и пословима центара. Такође је важно доносити мере и програме везано за програме рада са насилницима и економско оснаживање жена, јер сви поменути разлози могу довести до поновног таласа неповерења у институције и смањење демистификације ове појаве. Сматрамо да је потребно посебно сензибилизирати и обучити представнике медија јер њихово информисање јавности о овим случајевима и проблему уопште често представља директно кршење Конвенције о правима детета, угрожава интересе деце односно поступака који се спроводе и производи контра ефекат у отклањању друштвене невидљивости овог проблема.

Мере које Центар предузима у ситуацијама злостављања и занемаривања деце односно насиља у породици су: лишење родитељског права, старатељство, смештај у сигурним кућама, прихватилиштима, хранитељским породицама, установама, промена места виђења са сродницима, контакти са Институтом за ментално здравље и другим здравственим институцијама, упућивање у Саветовалиште за брак и породицу итд.

Превентивно се деловало кроз наступе у медијима-учешћем у јавним обраћањима на тему насиља у породици, кроз сарадњу са школским и предшколским установама на праћењу појава и појединачним ситуацијама итд. У овом аспекту деловања важна је и постојећа добра сарадња са невладиним сектором.

Неопходно је да Центар у што скоријем периоду кроз одговарајућа методолошка упуства и едукације за рад са жртвама насиља и насилницима у потпуности операционализује процедуре које се односе на планирање и спровођење мера заштите које су у надлежности органа старатељства.

Сви евидентни међународни показатељи и подаци указују на то да расте хуманитарна цена због игнорисања **трговине људима** као злочина, те да значајно расте број деце жртава. То је криминални феномен који има тешке последице за сигурност, благостање и људска права његових жртава.

Незапосленост, сиромаштво, недостатак образовања, дискриминација полова, насиље, а са друге стране замишљене предности живота у богатијим западним друштвима, очекивање запослења и финансијске накнаде, побољшани социјални положај и третман представљају негативне чиниоце односно чиниоце који увећавају изложеност и осетљивост младих а најпре жена и девојака на мамце трговаца људима.

Што се тиче трговине људима, У Србији су у појединим истраживањима идентификоване области у којима се она најчешће одвија. Пожаревац се у једном тренутку, по истраживању Виктимолошког друштва Србије налазио на другом месту, иза путног правца Београд- Суботица. У међувремену су се главна обележја ове појаве (порекло, место транзита и крајње дестинације) мењала, те је данас Србија место и транзита, порекла али и крајње дестинације. Све је више деце жртава а појава коју приказујемо спада у сиве

односне непроцесуиране, друштвено невидљиве појаве. То је вероватно разлог што се и у Центру за социјални рад Пожаревац евидентира мали број лица, са којима се ради по овим пријавама. Обзиром да се Центар за социјални рад по природи посла који обавља и контакта са угроженим и осетљивим групама, у свом раду сусреће са овом појавом сматрамо да је изузетно важно превентивно деловати на групе у ризику. У том смислу су запослени из Центра и Полицијске управе Пожаревац-Одељење за границе и трговину људима, у претходном периоду, током октобра месеца борбе против трговине људима као и годинама уназад одржавали низ трибина у основним и средњим школама на територији Града Пожареваца и Полицијске управе Пожаревац, што је ове године било онемогућено због актуелне пандемијске ситуације. Сматрамо да су ове трибине имале позитивног ефекта, те да је потребно на овај начин наставити са даљим превентивним акцијама у вези сузбијања ове појаве. Центар за социјални рад Пожаревац има статус регионалног центра за реинтеграцију и рехабилитацију жртава трговине људима, и у извештајном периоду се наставио рад на подизању капацитета институције, чему је посебно допринело то што је *од стране Града Пожареваца Директорка Центра 2018-те године именована за Координатора Локалног тима, који је већ имао неколико успешних активности и едукација*. Подизање капацитета се директно одразило и на број жртава са којима је Центар у току 2023-е године радио (1 дете). Такође, у психолошки третман једне жртве се на предлог Службе за координацију заштите жртава трговине људима, ранијих година укључио и Социорехабилитациони клуб за младе, што представља пример добре праксе ефикасног коришћења ресурса заједнице. Напомињемо да су у питању сумње на могућност трговине људским бићима, те да од правосудних органа зависи крајњи исход и статус ових лица. Такође, као и ранијих година бележимо знатан број злоупотребе обичајног права лица ромске националности везано за обичај тзв.«куповине» младе, те да је ово питање којем је потребно посветити посебну пажњу и то кроз појачано мултисекторско деловање.

Особе са инвалидитетом

Несумњиво је да ова популација спада у најсиромашније и најмаргинализоване друштвене групе. Парцијалне податке о броју особа са инвалидитетом поседују установе медицинске и социјалне заштите, национална служба за запошљавање, ПИО и невладине организације. Међу њима није успостављено информационо умрежавање, што је основна препрека за обједињавање и комплетирање података. Верујемо да ће умрежавање по основу Закона о социјалним картама, макар делимично решити овај проблем.

Потребе ОСИ које су идентификоване задовољавају се на различитим нивоима. Институционални смештај ОСИ и школовање особа са телесним инвалидитетом се врши на регионалном или републичком нивоу. Услуге из области социјалне заштите које се задовољавају на локалном нивоу углавном спроводи Центар за социјални рад Пожаревац и невладине организације или установе чија примарна делатност јесте брига о особама са инвалидитетом. Програме намењене искључиво особама са инвалидитетом, углавном на пољу организовања друштвених активности и културно спортских манифестација имају невладине организације.

У граду Пожаревцу постоје услови за квалитетнији живот особа са инвалидитетом који се адекватно не користе. Према чл. 51 Статута града Пожаревац, општина доноси програме и спроводи пројекте развоја градске општине и стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у граду. Статут, такође, предвиђа да Град помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама, као и са лицима која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално хуманитарним организацијама на свом подручју.

Као значајан допринос бољем информисању грађана са инвалидитетом и лакшем остваривању њихових права, допринос града Пожареваца ка лакшем остваривању права ОСИ јесте изградња прилаза пешачким прелазима. У циљу отклањања архитектонских баријера рампу за инвалиде имају следеће установе: Зграда Поште, Дом здравља, Општа болница – зграда неурологије и Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју.

У граду Пожаревацу је регистровано укупно 8 невладиних организација које се баве питањима особа са инвалидитетом: Међуопштинска организација савеза слепих и слабовидих, Међуопштинско удружење глувих и наглувих, Друштво за церебралну и дечију парализу, Друштво за помоћ недовољно развијеним и аутистичним лицима, Савез инвалида рада, Међуопштинско удружење цивилних инвалида рата, Удружење за неговање здравих стилова живота „Веритас“, Међуопштинско удружење за помоћ особама оболелим од Л-Даун синдрома, 8 Дан

Према подацима преузетим из књиге „Инвалидитет“ Републичког завода за статистику, и добијеним резултатима након Пописа становништва, домаћинства и станова 2011.год., удео особа са инвалидитетом у укупном становништву у општини Пожаревац је од 8 до 8,99%. Град Пожаревац од укупног броја становника 75334 има 6090 особа са инвалидитетом и 1423 особа чији је статус инвалидитета непознат.

25. Број особа са инвалидитетом у ЦСР у току 2023 године према врсти инвалидитета и старости					
Врста инвалидитета	Старосна структура				Укупно
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Телесни инвалидитет	20	4	48	58	130
Интелектуални инвалидитет	22	15	127	18	182
Сензорни инвалидитет	6	5	23	28	62
Первазивни развојни поремећаји, ...	11	0	1	0	12
Вишеструки инвалидитет	12	16	16	3	47
Ментална обољења	18	1	70	43	132
Укупно	89	41	285	150	565

На непосредној заштити деце, одраслих и старијих лица са инвалидитетом и њиховој породично правној заштити раде водитељи случаја, док се на преиспитивању права на додатак за негу и помоћ другог лица као и на заштити материјално необезбеђених лица старају стручни радници у оквиру Канцеларије за материјална давања.

Центар је у току 2023. године поступао у складу са Породичним законом, Законом о социјалној заштити, Одлуком о социјалној заштити грађана Града Пожареваца и стручним упутствима Министарства у свим фазама рада.

Код заштите лица угрожених болешћу или инвалидитетом, као адекватни облик заштите примењивало се продужење родитељског права или организовање старатељске заштите, као и њихов смештај у адекватне установе. Такође се примењивало и збрињавање у отвореној заштити и упућивање у установу социјалне заштите уз процену тима о потреби коришћења стратељске заштите. Проблем у заштити ових лица представља велики број установа (19) на територији читаве Републике, те је обилазак корисника у установама, као и комуникација са великим бројем стручних служби установа умногоме отежана и редукована. Посебан проблем представља адекватна институционална заштита лица са менталним и интелектуалним инвалидитетом јер у постојећим нема довољно капацитета

за пријем на смештај, а самостално функционисање у отвореној заштити је често немогуће. Стручни радници Центра су уз помоћ различитих организација (нпр.чешка «People in need») започели са обукама везано за деинституционализацију највећих установа овог типа, те измештањем корисника у једнице заштићеног становања.

У спровођењу мера социјалне заштите стручни радници су сарађивали са корисником, породицом, грађанима, установама у области здравства, са другим установама у систему социјалне заштите, Организацијом Црвеног крста итд.

Економски положај: Особе са инвалидитетом су погођене сиромаштвом из више разлога: један од њих јесте повећан потреба за материјалним и новчаним средствима за обезбеђење туђе неге и помоћи, набавке медицинских и хигијенских средстава, затим друштвене изолације, и проблема у проналажењу посла. Врло ретко се запошљавају јер осим што постоји неразумеваше у погледу њихове радне ефикасности, ову циљну групу додатно оптерећује постојање велике понуда радне снаге на тржишту рада. Национална служба за запошљавање је такође значајан чинилац, али њен утицај је посредан јер за сада, без обзира на посебне програме стимулисања запошљавања лица са инвалидитетом, послодавци нису заинтересовани за запошљавање ових лица. У том смислу потребно је урадити анализу радних способности ОСИ на подручју Града. Локална самоуправа као посредан актер даје финансијску помоћ установама и удружењима која су својим радом везана за програм помоћи особама са инвалидитетом, а практичне ефекте Закона о социјалном предузетништву ћемо тек имати прилике да меримо, јер је он ступио на снагу током 2022 године.

ПРАВО НА МАТЕРИЈАЛНУ ПОДРШКУ (НОВЧАНА СОЦИЈАЛНА ПОМОЋ, ДОДАТАК ЗА ПОМОЋ И НЕГУ ДРУГОГ ЛИЦА, УВЕЋАНИ ДОДАТАК ЗА ПОМОЋ И НЕГУ ДРУГОГ ЛИЦА, ПОМОЋ ЗА ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗА РАД, ЈЕДНОКРАТНЕ НОВЧАНЕ ПОМОЋИ, ПОМОЋИ У НАТУРИ И ДРУГЕ ВРСТЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ ГРАЂАНИМА

Преглед материјалних давања за 2021 годину који се остварују преко Центра за социјални рад и преко других служби на територији Града Пожаревца

Број корисника новчане социјалне помоћи (лица)	725	(2022)
Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији (%)	1,1	(2022)
Број корисника дечијег додатка (0-17 год)	858	(2022)
Удео корисника дечијег додатка у укупној популацији деце (%)	7,2	(2022)
Број корисника увећаног дечијег додатка (0-17 година)	374	(2022)
Удео корисника увећаног дечијег додатка у укупној популацији деце (%)	3,1	(2022)
Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица	122	(2022)

Број корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица	253	(2022)
Удео корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица у укупној популацији (%)	0,4	(2022)

Стање на дан 31.12.

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Материјалну подршку корисник остварује путем:

- новчане социјалне помоћи,
- додатка за помоћ и негу другог лица,
- увећаног додатка за помоћ и негу другог лица,
- помоћи за оспособљавање за рад,
- једнократне новчане помоћи,
- помоћи у природи и
- других врста материјалне подршке

Ближи услови и начин остваривања и висина једнократне помоћи коју обезбеђује локална самоуправа, током 2014 године утврђени су Одлуком о социјалној заштити грађана Града Пожаревца., а процедуре и неопходна докумнација прецизирани изменама ове Одлуке током 2023 год.

У буџету Републике Србије обезбеђују се средства за доделу једнократне помоћи у случајевима изузетног угрожавања животног стандарда великог броја грађана. О додели ове једнократне помоћи одлучује Влада.

Јединица локалне самоуправе може предвидети и **друге врсте материјалне помоћи** грађанима на својој територији (народне кухиње, субвенције и др)

У периоду од 2016 до 2023-те године бележимо пад броја корисника сталне новчане помоћи, али повећање броја корисника једнократних давања услед ниског нивоа социјалне сигурности које прописује Република и реалних трошкова живота са друге стране. Примера ради у октобру 2023 г. је номинални износ сталне новчане помоћи износио за појединца, односно носиоца права у породици 11.445 дин, за сваку наредну одраслу особу у породици 5.723,00 ин, за дете до 18 година 3.434,00 дин.

Очекивано је да ће се овај тренд пада броја породица сталне новчане помоћи и у наредном периоду наставити, посебно јер је отпочео са применом Регистар социјална карта, који умрежавањем са другим институцијама омогућава врло прецизан увид у чењенице од значаја за остваривање права. Овај Регистар ће допринети и праведнијој расподели значајних материјалних издвајања које држава субвенциониса за угрожене кориснике а кроз повећање коришћења осталих права (права на дечији додаток, бесплатан вртић и сл)

Деца чији су родитељи корисници НСП-а и других материјалних давања у 2023-ој је 561 (прошле године 385), а одраслих и остарелих корисника угрожених материјалним положајем је било 1283 (прошле године 1138).

Кретање броја породица корисника сталне новчане помоћи, децембар

Година	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Број породица	335	345	306	275	264	251	250

Током маја месеца 2023 г. извршена је годишња ревизија корисника права на НСП који су имали решења у неограниченом трајању и утврђена обавеза сродника у издржавању лица неспособних за рад .

Континуирано се на сваких 6 месеци ревидира право незапосленим корисницима на НСП и утврђује обавеза издржавања лица неспособних за рад и свих малолетних лица чији родитељи немају довољно средстава за издржавање.

Рађене су и ванредне ревизије по измени чињеница од утицаја на право (пресељење, промена броја чланова, статуса..).

Важно је напоменути да Град Пожаревац издваја значајна средства за побољшање положаја материјално угрожених лица, кроз омогућавање једнократних помоћи, које по својој висини и броју остварених, делимично надомешћују кризу изазвану падом животног стандарда током извештајног периода.

Једнократне помоћи су најчешћи вид помоћи које се лицима у стању социјалне потребе обезбеђују из средстава локалне самоуправе. Овај вид помоћи примају корисници сталне новчане помоћи и остали грађани и корисници услуга социјалне заштите. Најчешће се додељују за набавку хране и осталих животних потрепштина, куповину школског прибора, огрева, набавку лекова и друге медицинске потребе, плаћање комуналија и струје, побољшање услова становања, набавку одеће и обуће, плаћање школарина и сл. Такође је предвиђена накнада трошкова сахране која се признаје за: - лице које нема законске обвезнике издржавања; - непознато лице или лице непознатог пребивалишта; - корисника сталне новчане помоћи у пуном износу; лица за које трошкове смештаја у целости сноси буџет РС.

Број корисника једнократних помоћи током 2023-е године је укупно 850 корисника, рачунајући и материјалну подршку Министарства за књиге, екскурзије и сл. а евидентна су и знатно већа средства за ове намене које је Град обезбедио и **којима се сврставамо у ред локалних заједница са највишим издвајањима по овом основу, просечно по кориснику права.**

Такође, важно је напоменути да Град сваке године, пар година уназад издваја значајна средства у вредности од 4.000.000,00 динара за куповину огрева угроженом становништву.

Висина утврђених средстава за социјална давања у 2023 години је 15.651.710 динара и овде спадају трошкови сахрана корисника, превоз ученика, једнократне новчане помоћи и огрев, вештачења корисника и поштански трошкови за путнице

Скупштина општине Пожаревац је још 2006 године донела одлуку о регресирању потрошње воде и субвенционирању плаћања услуга изношења и депоновања смећа. Право из ове Одлуке односи се на следеће категорије становништва: кориснике сталне новчане помоћи, кориснике права на туђу негу и помоћ који остварују право преко Центра, слепа лица, глува лица, домаћинства са децом ометеном у развоју, ратне војне инвалиде и дијализиране, трансплатиране и хроничне бубрежне болеснике. Право на регресирање потрошње воде износи 50%, док субвенционирање плаћања услуга изношења смећа у висини од 100% месечног износа рачуна. Попуст у плаћању електричне енергије износи

30% на зелену зону (350КВ), ово право остварују корисници НСП као и корисници који имају најниже пензије, али о броју ових корисника немамо прецизније податке. Постоји могућност да се услед општих друштвених кретања и у 2024години јави већи број радно способних лица са захтевом за признавање права на сталну новчану помоћ, али ће рад са њима умногоме зависити од динамике реформских процеса -конкретно висине помоћи и ефеката радне активације корисника.

-Обзиром да се наша општина не налази на стандардној рути кретања миграната, није запажено повећање обима послова због мигрантске кризе.

4. Д Е О

ПОСЛОВИ ЦСР НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА, ПРИМЕНИ МЕРА И ОБЕЗБЕЂИВАЊУ УСЛУГА

- ❖ Проблеми, тешкоће али и примери добре праксе у стручном раду
- ❖ Организациони и кадровски проблеми у вођењу случаја и супервизији, описати како ови проблеми утичу на квалитет стручног рада
- ❖ Улога ЦСР у планирању социјалне заштите у локалним срединама –сарадња са локалним самоуправама
- ❖ Сарадња ЦСР са локалним самоуправама након доношења Уредбе о наменским трансферима
- ❖ Доступност и распрострањеност локалних услуга у заједници и улога ЦСР
- ❖ Аналитичко-истраживачки рад; информације о анализама, истраживањима и другим радовима које је Центар спровео.

1. СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ЦСР

-**Послови процене и планирања**-услуге процене обухватају процену стања, потреба, снага и ризика корисника и других значајних особа у његовом окружењу, процена старатеља и хранитеља, а услуге планирања обухватају израду индивидуалног плана пружања услуге и мера правне заштите.

- **Неодложне интервенције** се пружају у ситуацијама када које угрожавају живот, здравље и развој корисника и обезбеђују се 24 сата дневно.У ЦСР Пожаревац је почев од 2007.г. организовано пасивно дежурство свих стручних радника, распоред се сачињава на месечном нивоу и листа радника са бројевима телефона се доставља Министарству и полицијској управи Пожаревац. Услед проблема са исплатом права радника на надокнаду током пасивног дежурства од стране Министарства и да би се избегли судски спорови, а у циљу ефикасности поступања, Центар је од априла месеца 2019-те до марта 2023 год. реорганизован и уведена је прерасподела радног времена у две смене, тако да је у овом периоду радно време било од 08.00-22.00. Овај модел је последњом инструкцијом Министарства препознат као **пример добре праксе** у циљу решавања овог проблема, али је од марта овакав начин рада, укинут због недостатака стручних радника и немогућности формирања друге смене.

- **Специјализовани послови**- Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге пружају се као вид помоћи појединцима и породицама које су у кризи, ради унапређивања

породичних односа, превазилажења кризних ситуација и стицања вештина за самосталан и продуктиван живот у друштву. Рад супервизора је у 2023. години био отежан углавном због подељене улоге супервизора као и водитеља случаја и оптерећености великим бројем случајева, што је рад ограничавао углавном само на поштовање административне функције и запостављање осталих функција супервизора. Такође преоптерећеност вођењем случаја је често захтевало рационалну и добро организовану расподелу времена ради обављања обе функције, што повремено није давало успехе у погледу испуњавања свих функција супервизије.

- **Управно правни послови**-правни послови у социјалној заштити обухватају примену управно-процесних правила у вођењу поступка као и припрему појединачних управних аката у стварима чије решавање законом поверено установама социјалне заштите, као и послове вођења евиденције и издавање уверења о штићеницима, издржаваним лицима, лицима према којима је извршено насиље у породици и лицима против којих је извршено насиље у породици и лицима против којих је одређена мера заштите од насиља у породици, те другим чињеницама о којима се води службена евиденција и друге послове у складу са законом. Правни послови у центру за социјални рад обухватају и послове припреме аката за покретање и других поступака из породичних односа, заштите права детета, односно права других пословно неспособних лица и у другим случајевима када су учешће или активна легимитација органа старатељства прописани законом као и правна подршка и усмеравање у вези са реализацијом мера старатељске заштите, заштите од насиља у породици, правима детета и вршењем родитељског права, правима особа са инвалидитетом и припадника других осетљивих група-све у непосредном раду са корисницима као и послове информисања, правног саветовања, учешће у процени, планирању и реализацији услуга и мера социјалне и старатељске заштите у сарадњи са са посленима на стручним пословима у социјалној заштити.

-**Налази и мишљења**-су сумарни резултати процене, планиране и предузете мере и услуге које сачињава водитељ случаја за потребе или по захтеву суда и за потребе других служби. Више о статистичким показатељима за ове наше активности у табелама 6.1

2. Услуге у заједници и друга права која су у функцији локалне самоуправе

Током 2013 године дошло је до измене Одлуке о социјалној заштити грађана Града Пожареваца, и она је прилагођена Закону о социјалној заштити као и потребама и финансијским могућностима локалне самоуправе, а такође је на нашу иницијативу, а у складу са инструкцијама ДРИ, измењена у извештајном периоду, из разлога операционализације постпака остваривања права на једнократне помоћи и увођења услуге Личног пратиоца деце и ученика, за које је од 2023 године упутни орган Центар за социјални рад. На основу ове Одлуке:

Услуге социјалне заштите о чијем се обезбеђивању стара Град Пожаревац су:

1. Дневне услуге у заједници

- а) Дневни боравак
- б) Помоћ и нега у кући
- в) Лични пратилац детета и ученика

2. Саветодавно-терапијске и саветодавно-едукативне услуге:

- a) Социо -реhabилитациони клуб за децу и младе са проблемима у понашању
- б) Клуб за одрасла и старија лица
- в) Услуге саветовалишта
- г) Услуга медијације

3. Услуге смештаја:

- а) Привремени смештај у прихватилиште и прихватну станицу

4. Програми унапређења социјалне заштите

Облици материјалне подршке о чијем се обезбеђивању стара Град су:

1. Право на једнократну помоћ
2. Право на накнаду трошкова сахране
3. Право на коришћење Народне кухиње
4. Право на путне трошкове и исхрану пролазника
5. Право на опремање стана штићеника
6. Право на накнаду трошкова превоза ученика

Усвајањем буџета за 2023 годину обезбеђена је одрживост услуга које су грађанима пружане од раније: дневни боравак за децу и омладину ометену у развоју, помоћ у кући за особе са инвалидитетом и стара лица, социо -реhabилитациони клуб за децу и младе са проблемима у понашању, коришћење услуга народне кухиње итд., **а потпуно су институционализоване и две нове услуге:** Лични пратилац детета и ученика и Саветовалиште за брак и породицу са Центром за медијацију.

Приоритне услуге на чијем развоју ради Центар за социјални рад и које је неопходно успоставити у наредном периоду је **Прихватилиште или Прихватна станица за материјално и социјално угрожена лица и Дневни боравак за лица са деменцијом.**

О коришћењу услуга социјалне заштите које обезбеђује град Пожаревац одлучује Центар за социјални рад а другостепени орган је Градско веће.

Учешће Центра за социјални рад на унапређењу квалитета, и развоју постојећих услуга у заједници

Центар за социјални рад је током 2023-те године активно учествовао у развоју постојећих услуга које се финансирају од стране локалне самоуправе, а нарочито у развоју рада Центра за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју који је организован као радна јединица Центра за социјални рад, Народне кухиње и сервиса «Помоћ и нега у кући за стара лица и особе са инвалидитетом» коју пружа Црвени крст Пожаревац као одабрани пружалац услуге, Социорехабилитационог клуба за младе- услугу коју пружа удружење грађана Шанса као одабрани пружалац услуге, Саветовалишта за брак и породицу са Центром за медијацију коју пружа УГ Мотивациони центар Култиватор а од 2023 и за услугу Личног пратиоца детета и ученика коју спроводи УГ «Веритас» и за коју је Центар у извештајном периоду преипремио Предлог Правилника и операционализовао процедуре упућивања.

Центар за Дневни боравак деце и омладине ометене у развоју (рад овог сервиса представљен у посебном делу који је саставни део овог Извештаја)

Народна кухиња. Сврха народне кухиње је да обезбеди најмање један топли оброк најугроженијим категоријама становништва. Током 2023-те године континуирано је од стране Црвеног крста Пожаревац, одабраног пружаоца услуге, вршена припрема и дистрибуирање хране на два пункта у Пожаревцу и два пункта у Костолцу, а повремено су дељени ланч пакети и намирнице и то за за **750** корисника топлог obroка (исто као прошле године), + **119** (исто као прошле године) корисника пакета месечно у селима за 55 породица.

Центар на основу своје евиденције, издаје упуте и решења за коришћење народне кухиње за најугроженије грађане са територије града Пожаревац и градске општине Костолац, а у извештајном периоду је спровео и ванредну ревизију овог права.

Помоћ и нега у кући за стара лица и особе са инвалидитетом. Сврха помоћи и неге у кући за старије и одрасле особе са инвалидитетом је подршка у задовољавању свакодневних животних потреба у сопственим домовима, како би се унапредио и одржао квалитет живота и спречио или одложио смештај у институције. Помоћ и нега у кући пружа се у случајевима када је породична подршка недовољна или није расположива, а у складу са идентификованим индивидуалним потребама одраслих и старијих лица која услед немоћи или смањених функционалних способности изазваних инвалидитетом / болешћу нису способна да независно живе без свакодневне или редовне подршке. Помоћ и нега у кући се по потреби, пружа у партнерству са здравственим и другим пружаоцима услуга и уз учешће корисника и породице. Ова услуга је у 2018 години финансирана средствима буџета за просечно 92 корисника. У 2021-ој број корисника услуга је порастао на 118 просечно месечно, док је **током 2023-е године, као и претходне, број корисника ове услуге 76, а спроводи је 15 геронтодомаћица.**

У складу са планом током 2013 године, на иницијативу Центра за социјални рад и пружаоца услуге Градско веће је усвојило Правилник о коришћењу услуге, што је омогућило партиципацију у плаћању самих корисника или сродника корисника. Центар доставља упуте, а у складу са Правилником пружалац услуге може непосредно закључивати уговоре са онима који сами сnose трошкове. Крајем извештајног периода УО Црвеног крста је донео одлуку о незнатном увећању партиципације корисника, а у складу са растом пензија и обзиром да се цена није мењала од 2013-те године.

Обзиром на евидентиране потребе и пример добре праксе ове услуге, сматрамо да је неопходно проширити обухват садржаја услуге помоћи у кући и **медицинском негом.** Постојање овако конципиране услуге може помоћи да се безбедније, олакшано и под медицинским надзором старији у кућним условима, у породичном окружењу збрину, а такође се олакшава сродницима страх од личне нестручности, оптерећености савести одлукама о домском начину збрињавања, пружају информације о природи болести, старости, специфичностима и променама које се могу догодити. Такође је врло важан и аспект социјалне интеграције, јер су старијима често управо геронто домаћице или медицинско особље једини контакт са социјалном средином.

Социорехабилитациони клуб за децу и младе са проблемима у понашању је социјално едукативна услуга у локалној заједници намењена деци и младима у сукобу са законом и у ризику, односно са проблемима у понашању. Ресторативним приступом који услуга потенцира, избегава се кажњавајући модел и нуди алтернативни одговор друштвеног окружења којим се деца не одбацују и не кажњавају већ оснажују капацитете и репертоар позитивних социјалних вештина. Сервис кроз саветодавне и социјално едукативне услуге нуди диверзиони модел којим се деца и млади скрећу од уласка у

кажњавајуће судско-административне процедуре а социјално окружење сензибилише и мотивише да прихвати позитивну промену чиме се избегава стигматизација и изолација младих са проблемима у понашању. Активности се организују кроз индивидуални рад и радионице са децом и младима на рехабилитацији и минимализацији рецидива и до сада је за просечно 30-оро младих корисника услуга на нивоу године (сервис функционише од 2009. И до сада је услугу користило око 450 деце и младих, а током 2023-е године је имао **укупно 32 корисника** из поменутих група). Забележено је од оснивања укупно 40-так рецидивантних понашања младих укључених у клуб (3-5%) односно 3 током ове године што, између осталог, пружа упориште за даљи рад. Социорехабилитациони Клуб за младе је утврђен као право из социјалне заштите, а у 2023 години пружалац услуге је било Удружење грађана Шанса. Напомињемо да се и ова услуга пружа у складу са Одлуком о социјалној заштити, програмским буџетом Града Пожаревца и устројеној процедури јавних набавки услуга, а да су њена организација и стандарди рада дефинисани одговарајућим правилником усвојеним 2013 године од стране Градског већа, а на иницијативу Центра за социјални рад и пружаоца услуге. Такође, током 2019-те године пружалац услуге је постао ресурс центар и за **Тужилаштво** односно током извештајног периода су на ову услугу деца и млади **упућивани директно** на реализацију васпитних налога, о чему је било више речи у делу рада са малолетним преступницима, а од раније и **Виши суд** (Веће за малолетнике) које такође налаже Посебне обавезе директног упућивања у овај сервис.

Обзиром да је све актуелнија проблематика вршњачког насиља, за очекивати је повећање броја корисника Клуба, што постаје проблем, јер се максимални број већ неколико година премашује, те је потребно размотрити повећање капацитета овог сервиса, док се трошкови овог сервиса нису мењали од 2013-те године.

Лични пратилац детета и ученика

Након пројектног финансирања ове врло важне услуге за више десетина деце ометене у развоју, Одлуком о допунама Одлуке о социјалној заштити грађана Града Пожаревца, институционализована је ова услуга социјалне заштите и током јануара 2022 године, расписан тендер за избор пружаоца и изабрано Удружење грађана „Веритас“. Услуга се дефинише на следећи начин:

Лични пратилац доступан је детету са инвалидитетом односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима, под условом да је укључено у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе.

Сврха ангажовања личног пратиоца је пружање детету одговарајуће индивидуалне практичне подршке ради укључивања у редовно школовање, и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Програмске активности личног пратиоца детета реализују се кроз акредитовани програм, у оквиру посебне услуге личног пратиоца детета, или као програмске активности у оквиру услуге дневног боравка или помоћи у кући.

Активности личног пратиоца детета, планирају се и реализују у складу са индивидуалним потребама детета у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима, што укључује:

1) помоћ код куће у облачењу, одржавању личне хигијене (умивање, чешљање, прање зуба), при храњењу (припрема и сервирање лакших obroка, храњење или помоћ у коришћењу прибора и сл.), припрему књига и опреме за вртић односно школу;

2) помоћ у заједници, што укључује:

(1) помоћ у коришћењу градског превоза (улазак и излазак из средстава превоза, куповина карте и сл.),

(2) помоћ у кретању (оријентација у простору уколико је дете са оштећењем вида, гурање колица или коришћење других помагала и сл.),

(3) одлазак на игралишта односно места за провођење слободног времена (подршка у игри, подршка и посредовање у комуникацији и сл.), укључујући културне или спортске активности и друге сервисе подршке.

Током 2023 године, услуга је спроведена за 52 корисника.

Саветовалиште за брак и породицу са Центром за медијацију

Након пилотирања услуге коју је користило 76 корисника, односно 25 породица, током 2020/2021 године а коју је спровео Град Пожаревац, на иницијативу Центра за социјални рад Пожаревац, и уз помоћ средстава SWISS PRO, Правилником о раду и стандардима рада и програмским буџетом Града Пожаревац за 2022 годину, институционализована је и ова услуга са следећим одређењима:

Саветовалиште за брак и породицу са Центром за медијацију организовано је као саветодавно-терапијска, социјално-едукативна услуга социјалне заштите, односно сервис у локалној заједници формиран у циљу професионалне подршке и помоћи грађанима Пожаревац који имају тешкоће у домену индивидуалног, брачног и породичног живота.

Значајни аспекти породице као што су: промена породичне структуре у односу на број чланова породице, реструктурирање улога, проблеми раздвојених породица, проблем родитељске компетенције, ефекти трауматизације у породичном контексту, породични ресурси и начин превладавања стреса, проблем породичног насиља, проблем у понашању деце и младих, дају могућност, кроз рад Саветовалишта, креирања нових реалности породичног живота, нових облика адаптације, успостављања вредносних система примерених времену, промену културе и стила живљења појединца и породице.

Сврха пружање услуга из групе саветодавно-терапијских и социјално едукативних услуга кроз рад Саветовалишта, јесте вид помоћи појединцима и породицама које су у кризи, ради унапређења породичних односа, превазилажења кризних ситуација и стицања вештина за самосталан и продуктиван живот у заједници.

Главне активности

У циљу унапређења менталног здравља и квалитета живота, Саветовалиште пружа грађанима следеће услуге:

- саветодавни рад са појединцима, партнерима или породицама у циљу разрешења интра-персоналних и интер-персоналних проблема;

- терапијски рад са појединцима, партнерима или породицама у циљу разрешења интра-персоналних и интер-персоналних проблема;

- превентивни саветодавни рад са породицама у којима партнери желе да побољшају своје родитељско функционисање или се адекватно припреме за родитељство;

- пружа услуге саветодавно терапијског рада брачним паровима у поступку развода, у току и након развода;

- медијације, односно алтернативног решавања спорова, у коме стране желе да спорни однос реше мирним путем уз помоћ једног или више посредника - медијатора који кроз договарање и преговарање помажу клијентима да постигну заједничко решење и дођу до споразума који ће решити њихов спорне односе и бити прихватљив за обе стране;

- саветодавно-терапијски ради са породицама у којима постоји насиље, инцест, алкохолизам, душевна болест родитеља;

- учествује у аналитичко истраживачком раду из области рада саветовалишта;

- прати нова научна достигнућа у вези са радом и обезбеђује континуирано стручно усавршавање и развој услуга.

Саветовалиште поред услуга наведених, спроводи и пружање помоћи породици да на одговарајући начин реши своје проблеме у оквиру система социјалне заштите;

- повезивање породице са другим системима помоћи и заштита њихових интереса;

- развијање ефикаснијих и хуманијих активности свих система помоћи;

- иницирање и обликовање нових стручних доктрина на подручју социјалног, психолошког и педагошког рада;

- развијање одговарајућих личних капацитета у циљу успостављања функционалног брачног и породичног живота;

- помоћ у суочавању са животним захтевима ради обликовања реалних очекивања и постављања циљева, преузимања активне одговорности у вези са одлучивањем о себи и свом даљем ж

Током 2021 године Центар је израдио Правилник о раду поменуте услуге и она се у потпуности институционализовала кроз Одлуку о буџету Града Пожареваца за 2022 годину, када је, током јула месеца кроз поступак јавне набавке за пружаоца изабран Мотивациони центар Култиватор. Овај пружалац је услугу спроводио до средине 2023-те године, односно до утрошка буџетираних средстава.

Концепт, Програма рада се ослања на супервизијске налазе и искуство професионалаца развијено у директном раду са корисницима са проблемима у поступцима развода брака, поверавања по раскиду ванбрачних заједница, проблема у вршењу родитељске улоге, насиља у породици и сл.

Током 2023 године (до јула месеца) пружалац услуге по основу тендера је УГ Мотивациони центар Култиватор, Одржано је 384 термина са укупно 126 корисника (52 жена, 44 мушкараца и 30-оро деце, од којих је 18 девојчица и 12 дечака). Укупно је рађено са 42 породице (са сваком породицом одржано је 3 до 6 састанака) Интересантно је довести у корелацију **смањење боја тужби за развод** (по подацима Основног суда у

Пожаревцу у току **2021 године, поднето је 271** тужба за развод брака. У истом периоду окончано је 229 бракоразводних предмета. Током **2022 године, поднето је 153** тужби за развод брака, а окончано 84), **смањење броја мишљења** која је Центар доставио Суду поводом вршења родитељског права и **периода** кода је ова услуга профункционисала. Током 2023 године, када је услуга функционисала половину године, поново расте број тужби на 270 тужби, а у 226 предмета донета је пресуда којом је брак разведен. Иако немамо нека конкретнија истраживања на ту тему, логично је закључити да је постојање ове услуге, ако не **допринело превазилажењу одлуке о разводу**, онда сасвим сигурно одлагању те одлуке и преиспитивању партнерских и родитељских релација појединаца и парова који су укључени у третман.

-Центар за социјални рад је за потребе Градског већа у складу са потребама редовно достављао извештаје, предлоге и мишљења у поступцима који се воде у циљу остваривања права утврђених Одлуком.

1. Сарадња са другим институцијама у локалној самоуправи и другим институцијама у Републици.

2. Извештавање

3. Аналитичко истраживачки рад (сажет преглед урађених информација, анализа и других аналитичких радова које је Центар урадио у 2023. год. са критичким освртом на ову делатност центра).

У оквиру превентивних делатности центра Центра за социјални рад током 2023 године, спроведене су уобичајене активности са полицијском управом које се односе на трибине у школама, на територији ПУ Пожаревац на тему „Трговина људским бићима-модерно ропство“, као и на теме наркоманије међу младима. Са друге стране представници Центра као чланови мултисекторског тима за инклузију рома у Костолцу дали су значајан допринос, од снимка потреба ромске заједнице до реализације планова, а Центар такође учествује и у праћењу Секторског акционог плана полицијске управе за спровођење Националне стратегије за младе, Секторског акционог плана полицијске управе за превенцију и заштиту деце од насиља у породици итд.

Центар је учествовао у приказу показатеља основних карактеристика циљних група у оквиру пројеката којима се конкурисало код разних донатора и у том смислу су информације и анализа као и приказа показатеља основних карактеристика циљних група који су коришћени за акционо планирање и опис контекста и проблема који постоје у локалној заједници.

Редовно су свим институцијама и организацијама, на сајту и на ФБ страници Центра достављане информације о организацији и раду установе, радном времену, начину комуникације са установом, одговори на постављана питања, битним карактеристикама циљних група, проблемима са којима се корисници услуга суочавају, а такође је остварена и редована, континуирана активност информисања шире локалне заједнице кроз информативне активности и учешће у медијским појављивањима, са циљем популарисања сузбијања социјалних проблема и појава а кроз извештаје, информације, учествовање у ТВ и радио емисијама. Отежавајућа околност је инструкција Министарства крајем 2019-те године која је умногоме отежала поступање Центра у смислу медијских појављивања, и она је 2021 делимично превазиђена, али од 2022 године поново уведена, што практично значи да је за већину медијских наступа **потребно одобрење надлежних министарстава.**

Континуирано су Оснивачу и Министарству достављане информације и извештаји о раду установе а најзначајнији су: Извештај о раду Центра за социјални рад Пожаревац за 2022.

годину и Програм рада Центра за 2023. Годину, а у складу са законом Центар је такође израдио и Информатор о раду.

Потребно је нагласити изузетан напор свих служби Центра, посебно наглашен и извештајном периоду а који се односи на израду **информација од јавног значаја**, где је често било потребно анализирати и доставити прецизне податке и пратећу документацију за различите области и то по двадесет година уназад. (у 2023 години 15 захтева). Ова злоупотреба права од стране појединих интересних група, већ је увелико предмет интересовања Повереника за информације од јавног значаја, нашег као и осталих сектора, те очекујемо да се у наредном периоду овај закон измени јер може довести до колапса у функционисању установа.

Центар мониторише имплементацију различитих стратешких докумената и развој различитих услуга и активности у заједници, а Директорка и стручни радник-социјални радник Канцеларије у Костолцу су били Председници радних група за израду стратешких докумената (локалних акционих планова за старија и избегла и расељена лица и роме)

Напомињемо да Град у овом тренутку нема важећи стратешки документ за социјалну заштиту, те да је потребно да у наредном периоду ревидира претходни или донесе нов.

У остваривању своје делатности, како јавних овлашћења, тако и услуга у заједници поред поменутих, Центар редовно сарађује и са различитим владиним и невладиним организацијама, полицијском управом, тужилаштвом, школама, медицинским установама, судовима и сл (оцењујемо ову сарадњу као изузетну успешну)...као и различитим међународним организацијама (GIZ), УН агенцијама (UNICEF..).

Обзиром да Град Пожаревац спада у ред развијенијих општина у Србији, током 2023-те године није било наменских трансфера, по основу Уредбе.

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
Центар за дневни боравак
деце и омладине ометене у развоју
ПОЖАРЕВАЦ
ул. Моше Пијаде бб
012/530-921
e-mail:dnevnicerо@mts.rs

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ОМЕТЕНЕ
У РАЗВОЈУ
ПОЖАРЕВАЦ

ЗА 2023. ГОД.

јануар 2024.

ПОДАЦИ О ОРГАНИЗАЦИЈИ

Центар за дневни боравак деце и младих са сметњама у развоју је посебна организациона јединица Центра за социјални рад у Пожаревцу. Центар за социјални рад је званично од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања 05.04.2018. године добио решење да су испуњени сви услови и стандарди за пружање услуге дневног боравака за децу, младе и одрасле са телесним инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама у објекту Центра за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју. Лиценца број 372 издата је на 6 година (у трајању од 05.04.2018. до 05.04.2024.године)

Делатност боравака се обавља у објекту који се налази у улици Моше Пијаде бб у оквиру комплекса зграда Старе касарне 9. пука. Локација је веома близу градском језгру (око 1.2 км од центра града), а са друге стране довољно је издвојена од главног пута (Пожаревац-Петровац) тако да саобраћајни промет не омета реализацију дневног садржаја и безбедност корисника. У близини објекта (на око 400м) налази се највећи парк Чачалица, што у мноме употпуњава рекреативни део програма са корисницима. Боравак располаже и двориштем са оградом које је опремљено справама (клацкалице, љуљашке, кош, клупе). Приступ објекту је прилагођен особама са телесним инвалидитетом. Прилаз објекту је у једној равни без препрека на улазу у објекат постоји приступна рампа, а унутрашњи простор је такође у једној равни односно нема препрека за особе које се крећу отежано или су у количима. Тоалети за кориснике су такође прилагођени за приступ особа који се крећу уз помоћ колица. Објекат се састоји од приземног дела и поткровља. У приземљу се налази простор у којем бораве корисници и он се састоји од: три собе за боравак корисника, простором за заједничке активности (дневни боравак), кухиња са трпезаријом, сала за обављање вежби психомоторне редукације и слободних рекреативних активности, соба за сензорну интеграцију, два тоалета за кориснике (мушки и женски), купатилом за кориснике, службеним тоалетом и просторијом за опсервацију опремљен потребним медицинским материјалом. Простор кухиње користи се за сервирање obroка корисницима хране која се допрема од изабраног понуђача у оквиру јавне набавке. Простор у поткровљу састоји се од четири канцеларије и то: једна се користи као гардеробер за запослене у бораваку, друга је фиктивно подељена на два дела где се један део користи за складиштење материјала за рад и средстава за хигијену а други је уређен за потребе канцеларије Удружења «Веритас», трећа се користи за састанке и као канцеларија руководиоца боравака и четврта је уступљена на коришћење Удружењу за ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима Пожаревац.

КОРИСНИЦИ УСЛУГЕ

Услуге Центра за дневни боравак деце и омладине са сметњама у развоју Пожаревац доступне су:

- деци и младима са сметњама у развоју (телесне, интелектуалне, менталне, сензорне, говорно-језичке, вишеструке ометености) узраста од 5-26 година живота, која имају пребивалиште на територији Града Пожареваца, којима је потребна и довољна подршка I, II, III и IV степена.
- одраслима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребну за дневном негом и надзором, подршком у одржавању и развијању

потенцијала која имају пребивалиште на територији Града Пожаревца, којима је потребна и довољна подршка I, II, III и IV степена.

Капацитет дневног боравка је 30 корисника. У току 2023. године боравак је користило 29 и то: 22 корисник у првом степену подршке, 5 корисника другог степена подршке и 2 корисника трећег степена подршке. Подршка првог степена значи да корисник није способан да се самостално брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, због чега му је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица. Подршка другог степена значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници уз физичко присуство и помоћ другог лица. Подршка трећег степена значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, али му је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица. Подршка четвртог степена значи да корисник самостално, односно уз подсећање, може да обавља све животне активности.

Структура корисника Центра у 2023. години:

- деца, млади и одрасли узраста од 5- 38 година живота,
- деца и млади са менталном ретардацијом, аутизмом и другим сензорним и комбинованим сметњама. Корисници који су сада смештени у Центру за дневни боравак су углавном вишеструко ометени у развоју. У основи дијагнозе сви имају менталну ретардацију (у различитом степену од умерене до дубоке), а затим у различитим комбинацијама имају и: епилепсију, аутизам, хиперактивност, церебралну парализу, Даунов синдром, West SY, психозу, Lenoox Gastaut, hydrocephalus, урођену срчану и бубрежну ману. Овим компликованим и удруженим сметњама њихово стање у потпуности отежава могућност контролisaња сфинктера.
- Максимални број корисника у 2023. год. Је 29 (од тога 24 мушког и 5 женског пола):
  1. Од 5 год. до 18 год. укупно 13 (12 мушког и 1 женског пола) ,
  2. Од 19 год. до 25год. укупно 6 (3 мушког и 3 женског пола) ,
  3. Преко 25 год. укупно 10 (9 мушког пола и 1 женског пола).

Пријем корисника је вршен у складу са Правилником о пријему и отпусту корисника, а на основу поднетог захтева од стране родитеља и мишљења Комисије за пријем и отпуст. Током године било захтева за пријем једног (1) корисника и један (1) захтев за отпуст корисника.

САДРЖАЈ УСЛУГЕ

Услуге дневног боравка омогућавају деци и младима да остану у заједници и тако избегну смештај у институције.

Услугом се обезбеђују структуриране активности усмерене на развоју практичних вештина за свакодневни живот које у највећој мери омогућавају самосталност и развој и одржавање социјалних, психолошких и физичких функција. Корисницима ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице. У исто време неговатељима унутар породице се обезбеђује слободно време за бављење другим активностима. Дневни боравак пружа безбедно окружење са надзором које је важно за даље осамосталивање једног дела корисника. Сви корисници се подстичу да активно учествују у програмима дневног збрињавања у складу са својим способностима.

Услуга се обезбеђује сваког радног дана у седмици, осим суботом и недељом. Услуга обухвата: дневни боравак, исхрану, негу, васпитно-образовни рад, оспособљавање за рад и радне активности и културно забавне и рекреативне активности према способностима, склоностима и испољеном интересу корисника, као и превоз од места становања до Центра за дневни боравак где се врши пружање услуге и назад. За све кориснике услуге дневног боравка организована је исхрана (доручак, ужина и ручак).

Радно време је организовано у две смене у периоду од 6-16,30 часова. Стручно особље чине два дипл. дефектолога, четири медицинских сестара, три неговатељице, један руководиоца, а у пратећој служби једна спремачица и један возач.

Током године у Центру за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју, од стране Удружења за помоћ ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима Пожаревац, ангажован је један физиотерапеут у току радне недеље и програм радионице који је реализован сваке суботе у периоду од 08-14 часова.

Распоред дневних активности, је реализован по утврђеном редоследу:

- од 6 до 8 часова довожење корисника у дневни центар,
  - 8-8.30 доручак,
  - 8,30-9,00 тоалетни тренинг,
  - 9,00-10,45 индивидуалне активности,
  - 10,45-11,00 ужина,
  - 11,00-11,30 радионице
  - 11,30-13,00 индивидуалне активности кроз радно окупациони третман,
  - 13,00-13,30 ручак
  - 13,30-15,00 организоване слободне активности у оквиру радионица,
  - одвожење корисника кући од 13,30-16,30
- једном недељно одлазак у природу (када то дозвољавају временски услови) или посете установама –организацијама у граду.

Корисницима Центра обезбеђена су три obroка: доручак, ужина и ручак, током дневног боравка. За набавку, припрему и допремање хране по расписаном тендеру у 2023.год., изабран хотел „Авала“ у Пожаревцу. Квалитет хране у потпуности задовољава потребе корисника, а јеловник кога сачињавају мед. сестре са руководиоцем у потпуности је усклађен са нормативима исхране који су важећи за установе оваквог типа. У складу за захтевима родитеља и препорукама лекара за три корисника спроводи се посебан режим исхране.

Поред рада на унапређење квалитета живота деце и младих са сметњама у развоју и њихових породица као и сензибилисање заједнице за разумевање, прихватање, вредновање и стварање једнаке шансе за све грађане нашег града, дневни боравак током године ради и на остварењу посебних програмских циљева као што су:

1. Развој услуге која доприноси укључивање корисника у свакодневни живот заједнице, развој њихових капацитета и веће самосталности.
2. Пружање подршке породицама особа са сметњама у развоју како би одржали породично јединство и квалитет породичног окружења.
3. Развој капацитета пружаоца услуге као и свих укључених социјалних актера кроз континуирано унапређење и развој одрживе услуге.
4. Промоција концепта социјалне инклузије кроз планиране и осмишљене акције усмерене ка локалној заједници.

Програмске активности усмерене су ка развијању и очувању потенцијала корисника, односно припреми корисника за одржив независан живот. Програмске активности реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничких група, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника обухватају једну или више следећих активности:

- подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом,
- подршка у стицању нових искустава, одржавању и развијању контакта са надлежним органима у локалној самоуправи,
- организовање радно-окупационих, односно едукативних активности које подстичу развој нових знања и вештина,
- развије метода рада који охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници,
- организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањем корисника,
- организовање пригодних културно-забавних садржаја у оквиру дневног боравка односно омогућавање корисницима да присуствују активностима у заједници,
- развој вештина за препознавање и решавање проблема,
- развој комуникационих вештина,
- развој вештина за самозаштиту,
- развој вештина и знања потребних за живот у заједници,
- рехабилитационе и терапијске активности и
- нега корисника којима је то саставни део третмана.

ИНТЕРНА ЕВАЛУАЦИЈА УСЛУГЕ ДНЕВНОГ БОРАВКА ЗА 2023. ГОДИНУ

Евалуација је вршена крајем јануара и почетком фебруара путем упитника који су попуњавали родитељи/старатељи корисника услуге дневни боравак. Узорак су чинили 28 корисника дневног боравка. До тренутка сачињавања извештаја о раду обрађено је укупно 28 упитника што чини 100 % укупног узорка. Сви приспели упитници говоре о задовољству услугом дневног боравка, о добро организованим активностима у боравку и ван њега. Сви су се позитивно изјаснили о корисности сугестија које добијају од запослених, а вези су са њиховим дететом. Родитељи/старатељи су задовољни условима рада у дневном боравку (простор, опремљеност, комфор) као и ценом услуге (део који се односи на партиципацију родитеља у цени). Обзиром да је током године укинута програм подршке родитељима за време суботе, који се реализовао преко Удружења МНРЛ и аутистичним лицима, један родитељ је дао сугестију да је неопходно наставити са тим програмом, али обзиром да то не представља конкретну нашу активност већ активност поменутог удружења, примедбу смо проследили њима. Издвајамо неке од коментара у смислу примедби, сугестија или похвала:

„Похвала за све. Хвала вам на свему што је Урош срећан и воли да иде у боравак.“

„Желим вам да наставите са радом у 2024. години као и у претходној години. Све похвале.“

„Запосленима дати бенефиције.“

„Све похвале за целокупно особље дневног боравка.“

„Једина сугестија је шири врата (уска су за инвалидска колица поготово ако се самостално улази са њима). Иначе све похвале колективу. Права мала породица.“

„Маријо једва чека да иде у боравак.“

„Ја као родитељ, све похвале за услугу дневног боравка и свим запосленима. Хвала вам што бринете о нашој деци“

„Као родитељ ја сам задовољна услугом као и колективом“

„Више једнодневних излета“

„Волела бих да свако дете има неки инструмент, на пример бубњење, гитару и нешто са типкама“

„Превоз није организован када је возач одсутан. Добра сарадња са родитељима“

ДОНАЦИЈЕ

Рад Центра за дневни боравак у потпуности се финансира из буџета Града Пожаревца, мањи део средстава се током године обезбеђује из средстава донације. У 2023. години примили смо следеће донације у укупној вредности 539.485,00, динара:

1) ДОО МИНЕЛ ЕНИМ СМЕДЕРЕВО:

- К. FRIŽIDER VOX KK3300F, комада 1
- VEŠ MAŠINA VOX WM1070-T14D, комада 1
- SUŠARA CANDY CSO C8TE-S, комада 1.

2) Младен Станковић и Лазар Филиповић, Бубушинац:

- Душек у троделни POLYMAT 14 /PM14/, комада 1
- Јастук, 2 комада
- Јастучнице 4 комада и чаршав са гумцом 2 комада,

3) ДМ дрогерија маркет доо:

- Масажни кревет, Master V3, CERAGEM life, комада 1

СПЕЦИФИЧНА ДЕШАВАЊА У ТОКУ ГОДИНЕ

Сарадњи са локалном средином, институцијама, медијима и организацијама цивилног друштва у току 2023.г. реализован је на следећи начин.:

- Представници ОШ Свети Сава- Пожаревац и колеге из северног дела Шпаније, Памплона, посетили су Центар за дневни боравак. То је била прилика да се наши инострани гости упознају са радом нашег борака као и да нас упознају са праксама и искуствима из своје земље (28.02.2023.).
- Посета поредставника ГО СПС и даривање корисника боравака пакетићим а поводом обележавања Светог Саве.
- Корисници дневног боравака учествовали су у градској шетњи поводом обележавања Међународног дана особа са L-Daunovim sindromom (21.03.2023.)
- У Центру за дневни боравак обележен Светски дан здравља, посетом директора Апотекарске установе Татјане Чинч и апотекарке Јованке Ивановић. У сусрету са корисницима скренута је пажња на тему здравља, његовог очувања и значаја. Након тога гошће су упознате са радом боравака (07.04.2023.)
- Припрема за предстојеће ускршње празнике кроз активности фарбања јаја и дружења са чланицама Форума жена ГО СПС (13.04.2023.)
- На церемонији поводом 19.маја- Дана школе ОШ „Свети Сава“ у Пожаревцу, Центру за дневни боравак деце и омладине ометне у развоју додељена је Захвалница за допринос у раду школе.
- Обележавање 20 година од почетка рада Центра за дневни боравак деце и омладине ометне у развоју у малој сали Центра за културу. Присутнима су се обратили поред домаћина и државни секретар Министарства за рад запошљавање, борачка и социјална

питања Лав Григорије Пајкић и председник Скупштине града Пожаревца Предраг Мијатовић. У програму су учествовали корисници боравка, ученици Пожаревачке гимназије и чланови школице фолклора „Бамби“ (02.06.2023.)

- Посета колега и ученика специјалних одељења ОШ „Свети Сава“ Центру за дневни боравак. У оквиру дружења спроведене су спортско-рекреативне, музичко плесне и активности сензорне интеграције (09.06.2023.)
- Реализована је обука за употребу недавно донираног кревета тачније Cerazem масажног кревета (27.06.2023.)
- Вишедневна екскурзија са корисницима боравка у периоду од 18-21.09.2023., реализована је у Врњачкој Бањи. Град Пожаревац је финансијски подржао реализацију ове екскурзије кроз обезбеђивање смештаја и исхране. Група је била смештена у Хотелу „Бреза“. Сви корисници су били обезбеђени двадесетчетворосатном негом и бригом од стране особља боравка. На екскурзији је било осам корисника, три запослене у непосредном раду са корисницима и један возач. Током боравка обишли су Трстеник, Манастир Света Петка и остале забавно рекреативне и културно историске садржаје на територији Врњачке Бање.
- Активности током Дечије недеље под слоганом „Велико срце деце Србије“ у периоду од 02-06.10.2023. обележиле су следеће активности: 1. Дан – излет у Љубичево, прикупљање природног материјала за активности и обилазак мини ЗОО врта; 2. Дан – креативна радионица са употребом материјала сакупљеног у Љубичеву; 3. Дан – рекреативне активности на простору стадиона МИП-а. 4. Дан – радионица, месимо и печемо крофнице; 5. Дан- дружење у Центру за дневни боравак са ученицима специјалних одељења ОШ „Доситеј Обрадовић“
- Посета ученика Пожаревачке гимназије Центру за дневни боравак са својим професорима Мајом Глигоријевић и Аном Трајковић
- Обележен је Међународни дан особа са инвалидитетом, изласком корисника и особља боравка у шетњу градом. (03.12.2023.)
- Дружење са ученицима основне школе Свети Сава у физкултурној сали ове школе. активности које су спроведене биле су спортско—рекреативно- креативног карактера (13.12.2023.)
- 27. децембра посета Студената Академијне техничких струковних студија из Пожаревца, одсек примењене инжењерске науке, посетили су Центар за дневни боравак и донирали дидактички материјал, средства за хигијену као и слаткише за кориснике. Донирана средства прикупили су и донели Ања, Милан и Игор, а у акцији прикупљања су учествовали студенти и професори ове академске заједнице.
- 28. децембра Поводом обележавања Нове године, наше кориснике обрадовали су пакетићима: МК (мото-клуб) „Ватрени“ –чланови овог клуба дошли су одевени као Деда Мраз-ови и Коло српских сестара.
- 29. децембра посета коњичког клуба „Кнез Михаило“ који су корисницима боравка уручили новогодишње пакетиће.
- У циљу афирмисања свих локалних ресурса а ради решавања проблема простора целодневног боравка за одрасле особе са инвалидитетом Центар за социјални рад је био један од партнера на пројекту „Мој рекреативно креативни кутак“ које је спроводило Удружење за неговање здравих стилова живота „Веритас“. Активности су се одвијале у простору Центра за дневни боравак. Пројекат је потврдио потребу за организовањем посебног простора за реализацију ове врсте.
- Удружење МНРЛ и аутистичних лица у партнерству са Центром реализовао је пројекат „Корак до здравља“ која се одвија у дворишном простору Центра за дневни боравак и на спортско рекреативним теренима у граду.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

У току 2023.године запослени у Центру за дневни боравак учествовали су на едукацијама и акредитованим програмима обуке из релевантних области за рад и бављење особама са инвалидитетом, а зато добили одређене сертификате и потврде.

Едукације којима су присуствовали и у њима активно учествовали запослени у 2023. године су:

- Учешће на стручном скупу са међународним учешћем „Дани дефектолога 2023“ у организацији Друштва дефектолога Србије. Стручни радници боравка (Јасмина Рапаић, Татјана Влаисављевић и Зорица Ђорђевић) су на овом скупу активно учествовали са радом под називом "Промене у структури корисника услуге дневног боравка од 2012 до 2022.године", а рад је поред јавне презентације објављен и у Зборнику стручних радова.
- Учешће на округлом столу у организацији Републичког завода за социјалну заштиту у партнерству са УНИЦЕФ-ом « Унапређење система социјалне заштите у циљу оснаживања рањивих породица са децом»- Предлог модела рада са родитељима деце са сметњама у развоју и инвалидитетом корисника дневних боравака. (18.01.2023.)
- Симпозијум логопеда Србије " Стандардне и допунске методе у логопедској и дефектолошкој пракси: критички приступ логопедском и дефектолошком третману"
- "АСТЕК 2023- V Међународна конференција о асистивним технологијама и комуникацијама"

Боравак има три лиценцирана стручна радника.

Заједничке активности као и индивидуалне активности са корисницима за циљ су имале одржавање усвојених постигнућа и развијање нових као и афирмацију права особа са инвалидитетом, њихово укључивање у друштвени живот у неке од институција и установа од значаја у граду Пожаревцу. Овом услугом је обезбеђен продужен боравак у породици и максимално одлагање трајног смештаја корисника. Током свих дешавања покушали смо да путем друштвених мрежа скренемо пажњу на специфичности и потребе наших корисника и свих особа са инвалидитетом.

Извештај сачинила
Јасмина Рапаић, дипл. деф.

ИЗВЕШТАЈ
**О ОСТВАРЕНИМ
 ПРИХОДИМА И РАСХОДИМА
 ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
 У ПОЖАРЕВЦУ**
 за период од **01.01.2023.** до
31.12.2023. године

1. ПРИХОДИ					
Број конта	ОПИС	Министарство	Буџет Града Пожаревца	Остали приходи	УКУПНО
733100	ПРИХОДИ ОД ОПШТИНЕ ЗА ПРАВА	0.00	60,662,245.24	0.00	60,662,245.24
741411	ПРИХОД ОД ИМОВИНЕ КОЈИ ПРИП. ИМАОЦ.ПОЛИСА ОСИГ.	0.00	0.00	0.00	0.00
743100	ПРИХОДИ ОД НОВЧАНИХ КАЗНИ ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА	0.00	0.00	0.00	0.00
744100	ТЕКУЋИ ДОБРОВОЉНИ ТРАНСФЕРИ	0.00	0.00	0.00	0.00
744200	КАПИТАЛНИ ДОБРОВОЉНИ ТРАНСФЕРИ	0.00	0.00	0.00	0.00
745100	МЕШОВИТИ НЕОДРЕЂЕНИ ПРИХОДИ	0.00	0.00	681,588.00	681,588.00
771100	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА	0.00	0.00	0.00	0.00
781100	ТРАНСФЕРИ ИЗМЕЂУ БУЏЕТСКИХ КОР. НА ИСТОМ НИВОУ	0.00	0.00	0.00	0.00
791100	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	58,521,600.91	0.00	0.00	58,521,600.91
812100	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ПОКРЕТНЕ ИМОВИНЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
	УКУПНО:	58,521,600.91	60,662,245.24	681,588.00	119,865,434.15

2. РАСХОДИ					
Број конта	ОПИС	Министарство	Буџет Града Пожаревца	Остали приходи	УКУПНО
1	2				
411000	ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ	24,513,478.45	22,356,045.10	0.00	46,869,523.55
411100	ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ	24,513,478.45	22,356,045.10	0.00	46,869,523.55
412000	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	3,713,792.15	3,386,940.99	0.00	7,100,733.14
412100	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	2,451,348.02	2,235,604.69	0.00	4,686,952.71
412200	Допринос за здравствено осигурање	1,262,444.13	1,151,336.30	0.00	2,413,780.43
412300	Допринос за незапосленост	0.00	0.00	0.00	0.00
413000	НАКНАДЕ У НАТУРИ	6,000.00	339,470.00	0.00	345,470.00
413100	Накнаде у натури	6,000.00	339,470.00	0.00	345,470.00
414000	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА	502,308.55	566,995.18	0.00	1,069,303.73
414100	Исплата накнада за време одсуствовања с посла	0.00	0.00	0.00	0.00
414200	Расходи за образовање деце запослених	0.00	0.00	0.00	0.00
414300	Отпремнине и помоћи	437,238.55	0.00	0.00	437,238.55
414400	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	65,070.00	566,995.18	0.00	632,065.18
415000	НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	465,423.90	471,499.49	0.00	936,923.39
415100	Накнаде трошкова за запослене	465,423.90	471,499.49	0.00	936,923.39
416000	НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ	314,118.89	1,023,648.88	0.00	1,337,767.77
416100	Наградзапосленима и	314,118.89	1,023,648.88	0.00	1,337,767.77

	остали посебни расходи				
421000	СТАЛНИ ТРОШКОВИ	606,938.00	3,654,879.99	0.00	4,261,817.99
421100	Трошкови платног промета и банкарских услуга	0.00	24.54	0.00	24.54
421200	Енергетске услуге	0.00	1,336,950.11	0.00	1,336,950.11
421300	Комуналне услуге	0.00	1,166,647.44	0.00	1,166,647.44
421400	Услуге комуникација	515,000.00	847,134.65	0.00	1,362,134.65
421500	Трошкови осигурања	91,938.00	304,123.25	0.00	396,061.25
421600	Закуп имовине и опреме	0.00	0.00	0.00	0.00
421900	Остали трошкови	0.00	0.00	0.00	0.00
422000	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	399,966.06	611,098.38	0.00	1,011,064.44
422100	Трошкови службених путовања у земљи	398,766.06	542,338.38	0.00	941,104.44
422200	Трошкови службених путовања у иностранство	0.00	0.00	0.00	0.00
422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	1,200.00	68,760.00	0.00	69,960.00
422900	Остали трошкови транспорта	0.00	0.00	0.00	0.00
423000	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	26,533,534.45	5,489,471.05	0.00	32,023,005.50
423100	Административне услуге	0.00	0.00	0.00	0.00
423200	Компјутерске услуге	13,500.00	416,668.00	0.00	430,168.00
423300	Услуге образовања и усавршавања запослених	132,088.00	100,588.00	0.00	232,676.00
423400	Услуге информисања	0.00	161,018.00	0.00	161,018.00
423500	Стручне услуге	0.00	342,980.80	0.00	342,980.80
423600	Услуге за домаћинство и угоститељство	0.00	2,896,012.00	0.00	2,896,012.00
423700	Репрезентација	0.00	179,857.07	0.00	179,857.07
423900	Остале опште услуге	26,387,946.45	1,392,347.18	0.00	27,780,293.63
424000	СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ	0.00	843,590.08	0.00	843,590.08
424100	Пољопривредне услуге	0.00	0.00	0.00	0.00
424200	Услуге образовања, културе и спорта	0.00	0.00	0.00	0.00
424300	Медицинске услуге	0.00	56,500.00	0.00	56,500.00
424400	Услуге одржавања аутопутева	0.00	0.00	0.00	0.00
424500	Услуге одржавања	0.00	0.00	0.00	0.00

	националних паркова и природних површина				
424600	Услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге	0.00	0.00	0.00	0.00
424900	Остале специјализоване услуге	0.00	787,090.08	0.00	787,090.08
Број конта	ОПИС	Министарство	Буџет Града Пожаревца	Остали приходи	УКУПНО
425000	ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ	401,878.60	2,020,781.62	56,000.00	2,553,436.53
425100	Текуће поправке и одражавање зграда и објеката	331,445.00	1,534,713.22	26,000.00	1,907,865.22
425200	Текуће поправке и одржававање опреме	70,433.60	486,068.40	30,000.00	645,571.31
426000	МАТЕРИЈАЛ	521,853.22	2,832,179.79	183,680.60	3,537,713.61
426100	Административни материјал	27,951.00	673,372.95	9,000.00	710,323.95
426200	Материјали за пољопривреду	0.00	9,845.00	0.00	9,845.00
426300	Материјали за образовање и усавршавање запослених	76,230.00	39,600.00	0.00	115,830.00
426400	Материјали за саобраћај	356,000.00	1,382,888.00	0.00	1,738,888.00
426500	Материјали за очување животне средине и науку	0.00	0.00	0.00	0.00
426600	Материјали за образовање, културу и спорт	0.00	0.00	0.00	0.00
426700	Медицински и лабораторијски материјали	0.00	299,936.16	88,984.10	388,920.26
426800	Материјали за одржававање хигијене и угоститељство	0.00	266,806.15	25,696.50	292,502.65
426900	Материјали за посебне намене	61,672.22	159,731.53	60,000.00	281,403.75
465000	ОСТАЛЕ ДОНАЦИЈЕ, ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	0.00	0.00	0.00	0.00
465111	Остале текуће донације, дотације и трансфери	0.00	0.00	0.00	0.00
472000	НАКНАДЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ	495,307.60	14,592,222.51	0.00	15,087,530.11

	ЗАШТИТУ ИЗ БУЏЕТА				
472100	Накнаде из буџета у случају болести и инвалидности	0.00	0.00	0.00	0.00
472200	Накнаде из буџета за породилјско одсуство	0.00	0.00	0.00	0.00
472300	Накнаде из буџета за децу и породицу	495,307.60	167,600.00	0.00	662,907.60
472400	Накнаде из буџета за случај незапослености	0.00	0.00	0.00	0.00
472500	Старосне и породичне пензије из буџета	0.00	0.00	0.00	0.00
472600	Накнаде из буџета у случају смрти	0.00	737,656.39	0.00	737,656.39
472700	Накнаде из буџета за образовање, културу, науку и спорт	0.00	145,210.00	0.00	145,210.00
472800	Накнаде из буџета за становање и живот	0.00	0.00	0.00	0.00
472900	Остале накнаде из буџета	0.00	13,541,756.12	0.00	13,541,756.12
494000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	0.00	0.00	0.00	0.00
494400	Отплата камата и пратећи трошкови задуживања	0.00	0.00	0.00	0.00
482000	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	6,000.00	593,281.00	2,909.00	602,190.00
482100	Остали порези	6,000.00	7,256.00	2,409.00	15,665.00
482200	Обавезне таксе	0.00	586,025.00	500.00	586,525.00
482300	Новчане казне	0.00	0.00	0.00	0.00
483000	НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА	41,001.04	69,000.00	0.00	110,001.04
483100	Новчане казне и пенали по решењу судова	41,001.04	69,000.00	0.00	110,001.04
511000	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	0.00	360,000.00	0.00	360,000.00
511100	Куповина зграда и објеката	0.00	0.00	0.00	0.00
511200	Изградња зграда и објеката	0.00	0.00	0.00	0.00
511300	Капитално одржавање зграда и објеката	0.00	0.00	0.00	0.00
511400	Пројектно планирање	0.00	360,000.00	0.00	360,000.00

512000	МАШИНЕ И ОПРЕМА	0.00	1,330,013.70	0.00	1,330,013.70
512100	Опрема за саобраћај	0.00	0.00	0.00	0.00
512200	Административна опрема	0.00	1,067,400.00	0.00	1,067,400.00
512300	Опрема за пољопривреду	0.00	0.00	0.00	0.00
512400	Опрема за заштиту животне средине	0.00	0.00	0.00	0.00
512500	Медицинска и лабораторијска опрема	0.00	0.00	0.00	0.00
512600	Опрема за образовање, науку, културу и спорт	0.00	0.00	0.00	0.00
512700	Опрема за војску	0.00	0.00	0.00	0.00
512800	Опрема за јавну безбедност	0.00	217,643.70	0.00	217,643.70
512900	Опрема за производњу, моторна, непокретна и немоторна опрема	0.00	44,970.00	0.00	44,970.00
515000	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	0.00	0.00	0.00	0.00
515100	Нематеријална имовина	0.00	0.00	0.00	0.00
	УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	58,521,600.91	60,181,117.76	242,589.60	119,020,084.58

Закључак

Општа оцена је да је Центар за социјални рад Пожаревац у периоду јануар-децембар 2023 године, упркос бројним потешкоћама у раду, изузетно успешно обављао своју функцију и удовољио захтевима који су се пред ову установу постављали, а становници нашег Града који су се у овом периоду нашли у стању социјалне потребе добијали су одговарајућу помоћ у оквиру актуелних могућности Републике и Града Пожареваца као Оснивача Центра. Центар за социјални рад Пожаревац је једина установа социјалне заштите на подручју Града и као таква „трпи“ велике притиске великих социјалних потешкоћа и турбуленција, различитих видова социјалних потреба наших суграђана, а отежаних могућности за пружање адекватне помоћи, услед мањег броја извршиоца (од предвиђених систематизацијом и нормативима и далеко мање у односу на европске и светске стандарде). Подсећамо да годишње одговори на *потребе око 8.000 корисника и то кроз 511 различитих поступака.*

Значајан помак у квалитету пружених услуга током 2023 године, постигнут је захваљујући изузетној подршци и разумевању Осниваче, захваљујући коме су службе Центра за социјални рад, уз помоћ Центра за обуку копнене војске, током августа 2023 године пресељене у, за нас посебно адаптиран, модерни пословни простор, који је обезбедио индивидуални рад са корисницима, чекаоницу, салу за састанке и групни рад, адекватну собу за виђење у контролисаним условима, пространи простор за архиву и лакшу комуникацију са осталим службама и лакши приступ корисницима, обзиром да се налази у најстрожем центру града. О значају ове прве капиталне инвестиције, похвално се изразио и Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, који је током радне посетио нагласио да овакав пример треба да следе и све остале локалне самоуправе.

Заштиту корисника и организацију рада током 2023-те године обележили су **тренд пораста броја корисника услуга социјалне заштите и усложњавање проблематике и поступака**, отежано поступање у ситуацијама **смештаја деце и младих** са тзв. удруженим проблемима, повећање **броја пријава за насиље у породици и смештаја у хранитељске породице**, тренд **пораста вршњачког насиља** и различитих облика **угроженог менталног здравља деце и младих**, и **увођење новог оперативног система СОЗИС** (Систем за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите), као и скоро двомесечни прекид комуникације са Министарством услед проблема са интернет провајдером, као и паралелно вођење две базе података о корисницима скоро током читаве године.

Уз разумевање и финансијску подршку локалне самоуправе, која у потпуности финансира радна места предвиђена Уредбом о максималном броју, флексибилне организације рада, ангажовањем волонтера и приправника, отварањем Канцеларије у Костолцу, волонтерским прековременим радом и сл., до сада су радници успевали да изнесу терет „баријере“ и на ефикасан начин обављају свакодневно функционисање. У извештајном периоду на решења Центра, **уложено је укупно 4 притужби** и о њима је решавано на одговарајући начин. Овај податак говори о **изузетном повећању квалитета стручног рада у установи и повећању степена задовољства корисника услуга** (примера ради 2016-те године на рад Центра је било уложено 39 жалби и то са 25% мање корисника, мањим бројем надлежности и већим бројем непосредних извршилаца)

Са друге стране, евидентно је „сагоревање“ радника, као и потреба да се од стране Министарства упосле нови, и то б на пословима стручног социјалног рада- носиоци активности у центрима за социјални рад) Напомињемо да је у питању норматив усклађен са одлуком о максималном броју запослених, те да **недостаје укупно половина водитеља случаја**, (са трендом одласка у пензију радника и даљем смањењу броја јер су у питању

дефицитарна занимања) а са друге стране очекује се додатно погоршање јер је евидентан тренд повећања броја захтева, односно сложеност и дуготрајност поступања.

Посебан проблем у функционисању установе током 2023 године је представљало **збрињавање деце која имају тзв. удружене проблеме** (нпр аутизам са поремећајем понашања праћено агресивношћу), односно генерално деца која имају проблема у понашању а хранитељи или стараоци немају капацитета да брину о њима, док са друге адекватна социјално здравствена установа не постоји. Такође, посебан проблем су млади са психијатријским поремећајима, као и збрињавање бескућника са здруженим болестима психичке природе. У том смислу су оправдани вишегодишњи напори надлежног министарства за стандардизацијом ових услуга, али конкретно збрињавање у тим недовољно регулисаним околностима, носи притисак за који не можемо преузети директну одговорност, јер се у појединим случајевим суочавамо са одбијањем од стране свих надлежних институција у Републици.

Тренд великог броја поступака је посебно изражен у проблематици насиља у породици, где смо више година уназад на првом месту у Србији (по подацима Републичког тужилаштва током 2021 године, трећина од укупног броја жртава на територији РС је позивана на састанке пожаревачке Групе за координацију, где је припрему и оснаживање жртава радио управо наш Центар). **Број пријава за насиље у породици у извештајној години поново расте** а општи је закључак монитора из нпр. Виктимолошког друштва Србије, да је то показатељ поверења у институције које се на нашој територији баве овом проблематиком, те би као врло значајну и успешну сарадњу навели управо рад са колегама из полиције и тужилаштва. Занимљив је и податак добијен од Основног суда који је у корелацији са нашим бројем доаствљених налаза и мишљења, где је у 2022 год поднето је 153 тужби за развод брака, а окончано 84 (током 2021 године поднето је 271 тужби а окончано 229 бракоразводних предмета, а током 2023 када је услуга функционисала половину године, тај број поново расте). Не улазећи у дубље анализе ове појаве, можемо закључити да је макар делимично, **увођење услуге Саветовалишта за брак и породицу**, где су супружници кроз интезивни третман, добили могућност да макар одложе своју одлуку о завршетку брака, умногоме допринело очувању породица са територије нашег Града.

Такође, почетком 2019-те године дошло је до преласка установе на ИСИБ и ИСКРУ, што је поред постојећих додатних послова и рокова умногоме усложнило и отежало финасијско пословање установе. То практично значи да смо често били у ситуацији одступања од предвиђене динамике јавних набавки, услед чекања на одобравање расподеле средстава, али смо са успехом и уз ванредни напор и ово успешно реализовали, о чему сведочи и **инспекцијски надзор од стране Министарства финансија током 2021 године током кога** није уочена ниједна неправилност у финасијском пословању Центра и у бодовању остварен максималан број бодова. Током 2022 године у периоду фебруар-октобар извршен је **редовни инспекцијски надзор Државне ревизорске институције**, у делу контроле исправности поступања у предметима једнократне новчане помоћи и јавних набавки услуга, добара и радова. **Нису уочене неправилности** у смислу злоупотребе овлашћења ради неоснованог трошења буџетских средстава, а већина мера које су наложене су извршене већ током контроле од стране ДРИ, те је извештај оцењен као задовољавајући. За потребе социјалних давања корисницима, утрошено је укупно **15.651.710,04** дин, односно, преко дверста хиљада дин више него 2022.год, и верујемо да су ова додатна средства омогућила адекватнију заштиту наших суграђана, а **Град Пожаревац сврстава у ред локалних самоуправа са највишим издвајањима** по овом основу по глави становника, тј корисника наших услуга.

Потребно је да се у наредном периоду још чвршће умрежавамо са партнерима на локалу и шире, и покушамо да успешно изнесемо наредни период који ће обележити још већи притисак условљен процедуром приступања ЕУ, али је оправдана бојазан да је у поменутих околностима то врло тежак задатак.

Надамо се да ћемо га са успехом, у циљу квалитетне заштите корисника, и евидентне подршке пре свега Оснивача, као и надлежних министарстава, заједничким снагама и реализовати.

Директорка Центра

Татјана Рајић
проф. социологије, специјалиста политиколог

Председник Управног одбора
Марко Сретеновић
